

Genel Kurulumuz 19 Aralık'ta

Birliğimizin, 1 Aralık 2006 Cuma günü yapılması planlanan VII. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı, yeterli çoğunluk sağlanamaması nedeniyle, 19 Aralık Salı günü saat 17:00'da Birlik Merkezimizde yapılacaktır.

Genel Kurul Toplantısının ardından, sermaye piya-

rasında yaşanan son gelişmelerin ve Birliğimizce yapılan üye anket sonuçlarının görüşüleceği 15. Üye Toplantısı gerçekleştirilecek. Aynı günün akşamında ise, yine Birlik merkezimizde, yılbaşı kokteylimiz yapılacaktır. Değerli üye temsilcilerimizin toplantı ve kokteylimize katılımını bekliyoruz.

Avustralya Sermaye Piyasası

Avustralya, yakın tarihte kurulmuş bir ülke olmasına rağmen, 708 milyar ABD\$ milli geliri ile dünyanın on beşinci büyük ekonomisidir. Avustralya ekonomisinde tarım ve hayvancılık çok önemlidir. Ülke, enerji kaynakları ve mineraller açısından da zengindir.

Sermaye piyasasında ise 1987 yılında ülkenin altı menkul kıymet borsası birleşerek Avustralya Borsasını oluşturmuştur. 2005 yılında piyasa değeri açısından dünyanın 11. büyük borsası olan Avustralya Borsası, geçtiğimiz Temmuz ayında Sydney Vadeli İşlemler Borsası ile birleşmiştir. Avustralya Borsasının birleşme süreci halen devam etmektedir. Yeni

Borsanın geniş ürün yelpazesi, büyük finansal ve operasyonel ölçeği ve daha fazla yeni ürün geliştirme kapasitesi sonucunda, gelir kaynaklarının daha da çeşitlenmesi beklenmektedir. Ayrıntılı raporumuz [sayfa 6'da](#).

2006/09 Dönemi Faaliyet Verileri

Bu ayki ikinci raporumuzda 100 aracı kurumun 2006/09 dönemi konsolide faaliyet verileri ele alınıyor.

2006 yılının ilk dokuz ayında yabancı yatırımcıların hisse senedi işlem hacmindeki payı %19 seviyesinde olmuştur. DİBS işlemlerinin yarısını, yatırım fonları gerçekleştirmiştir. VOB'da ise, işlem hacminin tamamına yakını yerli bireysel yatırımcılar ile yerli kurumlar yaratmıştır.

Eylül 2006 sonu itibariyle aracı kurumlarca port-

föyleri yönetilen 988 bireysel ve kurumsal yatırımcının toplam 2,6 milyar YTL'lik portföyü bulunmaktadır. Aracı kurumların açtığı toplam kredi bakiyesi ise, 400 milyon YTL olmuştur.

İnternet üzerinden gerçekleşen hisse senedi işlem hacminin toplamdaki payı %7'ye yaklaşırken, bu hizmeti sunan kurum sayısı 62'ye yükselmiştir.

Aracı kurumların çalışan sayısı, Haziran 2006'ya göre bir miktar düşerek 5.995 olmuştur. Analizimizi [sayfa 22'de](#) okuyabilirsiniz.

Değerli **gündem** okurları,

Birlik olarak ana hedefimiz, misyonumuzda da ifade edildiği üzere, sermaye piyasasının büyütülmesi yoluyla ülke ekonomisinin büyümesine, gelişmesine katkıda bulunmaktır. Sermaye piyasasının ise iki yolla büyütülebileceğini düşünüyoruz; yeni ürünler geliştirerek ve tasarrufları sermaye piyasasına çekerek.

Tasarrufların piyasamıza yönlendirilmesi konusu pek çok bileşeni içermektedir. Çok iyi çalışan, verimli ve güvenli mekanizmalar kurulsa dahi, ülke ekonomisi, hatta dünya ekonomisi hakkındaki beklentilerle, arzu edilen hedeflere ulaşmak mümkün olmayabilir. Bu açıdan Mayıs-Haziran aylarında yaşanan piyasa dalgalanmasının sonuçlarının iyi analiz edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Örneğin, dergimizin sonunda yer alan tasarruf eğilimlerine bakıldığında, 2006 yılında yatırımcıların yatırım fonlarından çıkıp mevduata yöneldiğini görmekteyiz.

Kurumsal yatırımcıların, ülke ekonomisine sağladığı katkıyı burada yeniden anlatmaya gerek duymuyorum. Kurumsal yatırımcıların geliştirilmesi gereği, hemen herkes tarafından kabul edilen bir gerçek. Bu açıdan Sermaye Piyasası Kurulu'nun son girişimlerini çok önemli buluyoruz.

SPK, piyasamızda ürün çeşidinin artırılması konusunda yoğun çalışmalar yürütüyor. Bu kapsamda öncelikle hedge fonların ülkemizde de kurulabilmesi için bir tebliğ taslağı hazırladı ve görüşlere açtı. Ardından fonlara yatırım yapan fonlar, garantili fonlar ve korumalı fonlar konularında da tebliğ taslakları kamuoyuna sunuldu. Bu girişimlerin, gelişmiş ülkelerin sermaye piyasalarında giderek daha fazla yer tutan ürünlerin ülkemiz-

de de işlem görmesi bakımından çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

Dergimizin geçen sayısında, dünyada ve Avrupa'da yatırım fonlarının ne denli önemli olduğuna dair bir çalışma yayınlamıştık. Karşılaştırmalarda, Türkiye pek ön sıralarda yer almasa da en hızlı büyüyen ülkeler arasında görülüyor. Yatırım fonlarına getirilen yeni düzenlemeler ve çeşitlenme ile beraber fon endüstrisinin hızlı gelişimini sürdürmesini bekliyoruz. Bu noktada, özellikle garantili ve korumalı ürünlerin öncülüğünde, tasarruf dengesinin yeniden kurumsal yatırımcılara doğru kayabileceğini de düşünüyoruz.

Değerli okurlarımız,

Sermaye piyasasının en değerli varlığı, kurumlar arası koordinasyon ve diyalogtur. Aralık ayı başında Sermaye Piyasası Kurulu'nun daveti ile piyasamızın bütün kurumları bir araya geldi ve sorunları yeniden dile getirme fırsatı buldu. SPK'ya bu girişimi için teşekkür ediyoruz. Benzer toplantıların daha sık ve düzenli aralıklarla tekrarlanmasını diliyoruz.

Değerli üyelerimiz,

19 Aralıkta, Birlik Merkezimizde Olağanüstü Genel Kurulumuz yapılacak. Ardından, Birliğimizce yapılan anket sonuçlarının değerlendirileceği Üye Toplantısı düzenlenecek. Piyasamızdaki sorunlarla ilgili olarak, üyelerimizle yüz yüze yapmış olduğumuz görüşmelerde çok değerli görüşler ve çözüm önerileri aldık. Toplantı öncesinde bu çalışmamız üyelerimize dağıtılacak ve toplantıda bunları tartışma olanağı bulacağız. Aynı günün akşamında ise, yılbaşı kokteylimiz yapılacak. Tüm üye temsilcilerimizin değerli katılımlarını bekliyoruz.

Yoğun gündemi, gelişmeleriyle bir yılı daha geride bırakırken, Birliğimizin yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile çalışanları adına, yeni yılınızı en iyi dileklerle kutlar, 2007 yılında sağlık, mutluluk ve başarılar dilerim.

Saygılarımla,

T. Metin AYIŞIK
BAŞKAN

Takasbank Hisse Senetlerine Likidite Kazandırma Çalışmaları

Kasım sayımızda, aracı kurumların, sahip oldukları Takasbank hisselerini mali durumlarındaki güçlük nedeniyle satmak istemeleri halinde, hisselerinin belli bir bölümünün İMKB tarafından satın alınmasına, sermaye yeterliği tabanı hesaplamalarında Takasbank hisse senetlerinin belirlenen üst sınıra kadar olan kısmının indirim kalemi olarak kabul edilmemesine ve likidite yükümlülüğünün hesaplanmasında likit varlıklara dahil edilmesine ilişkin Sermaye Piyasası Kurulu kararlarının 1 Ocak 2007 tarihi itibarıyla kaldırılması yönünde karar aldığını duyurmuştuk. (bkz. sermaye piyasasında **gündem** Kasım 2006, sayı 51, sayfa 3)

Ancak, belirtilmiş olan ilke kararlarının 1 Ocak 2007 tarihi itibarı ile kaldırılması, aracı kurumların

sahip oldukları Takasbank hisse senetlerinin tamamının sermaye yeterliliği tabanı hesaplamasında indirim kalemleri arasında yer almasını gerekli kılacaktır. Bu nedenle de sermaye yeterliliği tabanı, ilgili tutar kadar olumsuz etkilenecektir. Ayrıca, sözü edilen düzenlemelerin kaldırılması ile, Takasbank hisse senetlerinin, belirlenen üst sınıra kadar olan kısmı likidite yükümlülüğünün hesaplanmasında, likit varlıklara dahil edilmeyecektir. Bu durumda da likidite yükümlülüğü ilgili tutar kadar olumsuz etkilenecektir.

Bu çerçevede, aracı kurumların karşı karşıya kalacağı olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi amacıyla, Takasbank hisse senetlerine likidite kazandırılmasına yönelik düzenlemeler gerçekleştirilinceye kadar, mevcut ilke kararlarının uygulanmaya devam edilmesi yönünde, Birliğimiz Sermaye Piyasası Kurulu nezdinde girişimde bulunmuştur.

Kurulun 9 Kasım 2006 tarihli toplantısında talebimiz değerlendirmeye alınmış ve mevcut uygulamanın Takasbank olağan genel kurul toplantısının gerçekleştirileceği 2007 yılı Mart ayı sonuna kadar yürürlükte kalmasına karar verilmiştir.

Yatırım Fonlarına İlişkin Tebliğde Değişiklik Çalışmaları

Yurtdışı uygulamalarda "guaranteed fund" ve "protected fund" olarak adlandırılan "garantili yatırım fonları" ve "korunmalı yatırım fonları"nın kuruluşuna imkân sağlamak üzere Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) tarafından hazırlanan "Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Taslağı"na ilişkin görüş ve önerilerimiz Kurul'a iletildi.

Taslak ile;

- Yatırımcının başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin içtüzükte belirlenen esaslar çerçevesinde belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesinin, uygun bir yatırım stratejisine ve Kurucu ile Garantör arasında imzalanan bir garanti sözleşmesine dayanılarak taahhüt edildiği

"GARANTİLİ FON",

- Yatırım stratejisinin, yatırımcının başlangıç yatırımının bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin içtüzükte belirlenen esaslar doğrultusunda belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesini sağlayacak şekilde oluşturulması ve uygulanmasının vaat edildiği "KORUMALI FON"

kuruluşuna imkân sağlanıyor.

Düzenleme taslağında "Garantili" fonların tanımında kullanılan taahhüt ifadesi bir garantörle imzalan bir garanti sözleşmesine bağlanırken, "Korumalı" fonlar için kullanılan vaat ifadesi ile birlikte vaadin gücü ve vaat eden konusunda herhangi bir bilgiye yer verilmemektedir. Bu durumda, "Koruma"nın sadece bir vaat olarak kaldığı ve vaat yerine getirilmezse yatırımcının uğrayabileceği zararlara ilişkin bir koruma getirilmediği anlaşılmaktadır.

Oysaki, fon türünün başta "korumalı fon" olarak tanımlanmasında ve tanım içerisinde de "yatırımcının başlangıç yatırımının bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin içtüzükte belirlenen esaslar doğrultusunda belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesi" amaçlarına yer verildiği dikkate alındığında, yatırımcıya en azından anaparası üzerinden bir koruma sağlandığı izlenimi yaratılmaktadır.

Yurtdışı uygulamalarda "protected fund" olarak adlandırılan yatırım fonlarında en azından başlangıç yatırımına koruma sağlanması yönünde bir garanti verildiği ve bu sebepten ötürü bu tür fonların "guaranteed fund" olarak da adlandırıldığı görülmektedir. Bu bakımdan, Tebliğ değişikliğinde;

- "Garantili Yatırım Fonları" (en azından belirli bir getirinin sağlanacağını taahhüt eden, örneğin yıllık %10 getiri garantili),
- "Korumalı Yatırım Fonları" (en azından başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün/tamamının korunacağını taahhüt eden, örneğin başlangıç yatırımının %80'i - %100'ü korumalı)

olarak iki farklı türden yatırım fonlarının oluşturulması amaçlanmakta ise, bu fon türleri arasındaki farklılıkların çok detaylı bir şekilde belirlenmesi gerektiği belirtildi. Ayrıca, tebliğ değişikliğinde;

- Garanti ve korumaya ilişkin muhtelif maliyetlerin nasıl ve kim tarafından karşılanacağı,
- Garantinin bir gayri nakdi kredi olduğu dikkate alındığında, söz konusu kredinin teminatlandırılmasını teminen garantör tarafından talep edilebilecek teminatların nasıl ve kimin tarafından karşılanacağı,
- Garanti sözleşmesinin fon malvarlığına dahil edilmesinin amacı, yöntemi, değerlendirme esasları ve muhasebeleştirilmesi,

konularında açıklama yapılmasının gerektiği belirtilmiştir.

Lisanslama Sınavlarına Hazırlık Eğitimleri

Ocak 2007 dönemi lisanslama sınavlarına hazırlık eğitim programları 7 Kasım 2006 tarihli Genel Mektup ile üyelerimize duyurulmuştur. Sınavlar 20-21 Ocak günlerinde yapılacaktır. Eğitimler için başvurular, eğitimlerin bir hafta öncesine kadar yapılabilecektir. Eğitim programları ve detayları Birliğimizin www.tspakb.org.tr adresinde Eğitim/Tanıtım bölümünden de takip edilebilir.

25-26 Kasım 2006 tarihlerinde Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Lisanslama Sınavına yönelik Muhasebe, Denetim ve Etik Kurallar eğitimi yapılmış, eğitime 23 kişi katılmıştır.

Lisans Yenileme Eğitimleri

Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel ve İleri Düzey lisans yenileme eğitimleri, 10 Kasım ve 27 Kasım 2006 günlerinde düzenlenmiştir. Temel Düzey lisans yenileme eğitimlerine toplam 89, İleri Düzey lisans yenileme eğitimlerine ise toplam 45 kişi katılmıştır.

Aralık ayı Lisans Yenileme eğitimlerinin tarihleri; Birliğin www.tspakb.org.tr adresinden ulaşılan Sicil Tutma Sistemi üzerinden duyurulacaktır. Eğitim başvuruları da aynı adresten yapılabilmektedir.

Başvurularla ilgili bilgilere, internet sisteminin Lisanslama/Sicil Tutma ve Eğitim/Tanıtım bölümlerinde yer alan [Sıkça Sorulan Sorular](#) ve [Lisans Yenileme Eğitimlerine Başvuruda Yapılacak İşlemler](#) linklerinden ulaşılabilmektedir.

Aralık 2006-Ocak 2007 Dönemi Lisanslama Eğitim Programı			
Eğitim Tarihi	Eğitim Adı	Lisans Türü	Süre
8-11 Aralık	Finansal Yönetim	İleri Düzey	4 gün
9 Aralık	Menkul Kıymet ve Diğer Sermaye Piyasası Araçları	Temel/İleri Düzey	1 gün
10 Aralık	Diğer Teşkilatlanmış Piyasa ve Borsalar	Temel Düzey	1 gün
13 Aralık	Tahvil ve Bono Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
13-14 Aralık	Analiz Yöntemleri	İleri Düzey	2 gün
14 Aralık	Hisse Senedi Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
15 Aralık	Takas ve Operasyon İşlemleri	Temel Düzey	1 gün
18-20 Aralık	Sermaye Piyasası Mevzuatı, İlgili Mevzuat ve Etik Kurallar	Temel/İleri Düzey	2 ½ gün
21 Aralık	Muhasebe, Takas ve Operasyon İşlemleri	Türev Araçlar	1 gün
22-24 Aralık	Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi, Türev Araçlar, Türev Araçlarla Arbitraj ve Korunma	Türev Araçlar	3 gün
25-27 Aralık	Ulusal ve Uluslararası Piyasalar	İleri Düzey	3 gün
28 Aralık	İlgili Vergi Mevzuatı	Temel Düzey	1 gün
29 Aralık	İlgili Vergi Mevzuatı	İleri Düzey	1 gün
9-11 Ocak	Temel Finans Matematiği, Değerleme Yöntemleri, Muhasebe ve Mali Analiz	Temel Düzey	3 gün
13-14 Ocak	Genel Ekonomi ve Mali Sistem	Temel/İleri Düzey	2 gün

Mesleki Gelişim Eğitimleri

Üyelerimizin mesleki gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla Aralık ayında düzenleyeceğimiz eğitimlerin tarihleri tabloda yer almaktadır.

Aralık 2006 Mesleki Gelişim Eğitimleri		
Eğitim Tarihi	Eğitim Adı	Süre
23 Aralık	Yatırımcı Psikolojisi	1 gün
27-28 Aralık	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları	2 gün

Lisans Başvurularında Son Durum

Sicil Tutma Sisteminde kayıtlı kişi sayısı 21.704'e, lisans sayısı ise 20.078'e ulaşmıştır.

Düzenlenen sınavlar sonucunda başarılı olan adayların lisans başvuru sayısı 9.474'e ulaşmış olup başvuruların 7.728 adedi sonuçlandırılmıştır.

Lisans Türü	Lisans Başvuruları		
	Başvurulan Lisans	Onaylanan Lisans	Sonuçlanan Başvuru
SPF Temel Düzey	5,777	4,624	%80
SPF İleri Düzey	2,384	1,996	%83
Türev Araçlar	492	390	%79
Değerleme Uzmanlığı	423	396	%93
SPF Takas ve Opr.	275	233	%84
Kredi Derecelendirme Uzmanlığı	61	44	%72
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzm.	62	45	%72
Toplam	9,474	7,728	%81

Avustralya Sermaye Piyasası

Zeynep Emre
Araştırma ve İstatistik

Avustralya, yakın tarihte kurulmuş bir ülke olmasının yanı sıra, dünyanın en eski yaşam kültürünü koruyan yerli halkı (Aborijin) da bünyesinde barındırır.

İlk kez 1606 yılında Hollandalılar tarafından keşfedilen Avustralya kıtası, 1770 yılında Kaptan James Cook'un kıtaya çıkmasıyla İngiliz Krallığına bağlanmıştır.

Avustralya, altı eyaletten ve iki büyük bölgeden oluşmaktadır. Ülkede federal seviyede; Temsilciler Meclisi ve Senato olmak üzere iki meclis bulunmaktadır. Hükümet başkanı Başbakan'dır. Devlet başkanı ise, Büyük Britanya Kraliçesi II. Elisabeth'tir. II. Elisabeth, Avustralya kraliçesi unvanına da sahiptir. Avustralya'da kraliçe adına atanmış bir vali bulunmakta ve devlet törenlerine katılmaktadır.

Avustralya, dünyanın en büyük adası ve en küçük kıtasıdır. Ayrıca bir ülkeden oluşan tek kıtadır.

Avustralya ekonomisinde tarım ve hayvancılık çok önemlidir. Dünyanın en büyük yün üreticisi olan Avustralya, büyük ölçüde et ve diğer hayvancılık ürünleri, tahıl, meyve, sebze ve şeker ihtiyacını da karşılamaktadır. Avustralya enerji kaynakları ve mineraller açısından da zengindir. Dünyanın en büyük kömür ve elmas ihracatçısıdır. Bu nedenle, Avustralya sermaye piyasasında et ve enerjiye dayalı türev ürünler işlem görmektedir.

Avustralya 708 milyar ABD\$ milli geliri ile, dünyanın on beşinci büyük ekonomisidir. Kişi başına gelir 35.000 ABD\$, yıllık enflasyon oranı ise %3 dolaylarındadır.

Sermaye piyasasında ise 1987 yılında ülkenin altı menkul kıymet borsası birleşerek Avustralya Borsasını oluşturmuştur. 2005 yılında piyasa değeri açısından dünyada 11. büyük borsa olan Avustralya Borsası, geçtiğimiz Temmuz ayında Sydney Va-

deli İşlemler Borsası ile birleşmiştir. Bu sayıda, çeşitli ve gelişmiş ürünleri ile dünyanın önde gelen piyasalarından biri olan Avustralya sermaye piyasasını incelemekteyiz. Çalışmada para birimi olarak aksi belirtilmedikçe ABD Doları kullanılmıştır.

TARİHÇE

Avustralya Borsası (ASX), 1987 yılında yerel eyalet başkentlerinde faaliyet gösteren altı bağımsız menkul kıymet borsasının birleşmesi ile kurulmuştur. Her bir borsanın geçmişi 19. yüzyıla dayanmaktadır.

Borsalarda işlem görecekt olan anonim şirketlerin tescil ve düzenlemelerine ilişkin kanun 1844 yılında yayınlanmıştır. 1862 yılında İngiltere’de Şirketler Kanunu çıkarılmış ve Avustralya dahil olmak

üzere birçok koloni ülkesi bu yasayı benimsemiştir. 1871 yılında Sydney, 1882’de Hobart, 1884’de Brisbane ve Melbourne, 1887’de Adelaide ve 1889’da Perth menkul kıymet borsaları kurulmuştur.

1901 yılında kıtadaki eyaletlerin birleşmesiyle Avustralya Devleti (Commonwealth of Australia) kurulmuştur. 1903 yılında Melbourne’da ilk eyaletler arası menkul kıymetler borsası konferansı düzenlenmiştir.

1960 yılında Sydney Vadeli İşlemler Borsası, Sydney Yün Vadeli İşlemler Borsası adıyla faaliyetlerine başlamıştır.

1970 yılında New South Wales (NSW) eyaleti Sermaye Piyasası Kanunu çıkarılmış, diğer eyaletler de onu takip etmiştir. Bu yeni kanun borsaların kuruluş esasları, piyasanın kontrolü ve işleyişine ait düzenlemelerin yanı sıra, manipülasyon, menkul kıymetler hakkında yanlış beyanlar gibi cezai konularda da yeni yaptırımlar içermektedir.

1972 yılında tüm menkul kıymetlerin ulusal bazda kotasyonu mümkün olmuştur. 1975-76 yıllarında Sermaye Piyasası Kanununda iyileştirmeler yapılmıştır. Aynı yıl, Avustralya Opsiyon Piyasası call opsiyon işlemlerine başlamış ve Avustralya’da ilk defa NSW eyaletinde Vadeli İşlemler Piyasası Kanunu kabul edilmiştir.

1979 yılında Ulusal Şirketler ve Sermaye Piyasası Kurulu Kanunu (National Companies and Securities Commission Act) çıkarılmıştır.

1984 yılında aracı kurum komisyon oranları serbest olarak belirlenmeye başlamış ve sabit komisyon oranı uygulaması sona erdirilmiştir.

1985 yılında Melbourne Borsası, Avustralya Finansal Vadeli İşlemler Piyasasını kurmuştur. Aynı yıl, Avustralya sermaye piyasasının 100 yıllık tarihinde ilk defa altı borsa bir araya gelerek sermaye piyasasının gelecekteki yapısını tartışmış, altı borsanın birleşerek ülke genelinde tek bir borsanın faaliyet göstermesi fikrini benimsemişlerdir.

1986 yılında ülke genelinde geçerli olacak Vadeli İşlemler Piyasası Kanunu çıkarılmıştır. 1987 yılında altı borsanın birleşmesiyle Ulusal Avustralya Menkul Kıymetler Borsası (ASX) ve bu borsaların garanti fonlarının birleşmesiyle de Ulusal Garanti Fonu kurulmuştur.

1989'da Avustralya Opsiyon Piyasası ile Avustralya Finansal Vadeli İşlemler Piyasası birleşmiştir. 1990 yılında warrant piyasası oluşturulmuştur.

1996 yılında ASX üyeleri şirketleşme konusunda oylama yapmışlardır. 1997 yılında Borsanın şirketleşmesi ile ilgili yasa Avustralya Parlamentosu tarafından kabul edilmiştir. 13 Ekim 1998'de şirketleşmiş ve 14 Ekim'de kendinde kote olmuştur.

2001 yılında Finansal Hizmetler Reform Yasası çıkmış ve bu yasa ile ASX üyeleri de tüm finansal kurumlar için geçerli olan yeni lisanslama sistemine tabi olmuşlardır. Aynı yıl Sydney Vadeli İşlemler Borsası (SFE) ASX'de kote olmuş, böylece ASX dünyada iki borsanın kote olduğu ilk borsa olmuştur.

2002 yılında Kurumsal Yönetim İlkeleri yayınlanmıştır. 2004 yılında Opsiyon Mutabakat Kurumu, Avustralya Mutabakat Kuruluşuna dönüştürülmüştür. 2005 yılında ASX ve Federal Hükümet, Ulusal

Garanti Fonunun, yatırımcıları koruma fonu ve mutabakat işlemlerinin desteklenmesi için iki ayrı fon olarak ayrılmasına karar vermişlerdir. Bunun sonucunda da mevcut fondan yaklaşık 50 milyon \$ Avustralya Mutabakat Kuruluşuna verilmiştir.

Temmuz 2006 tarihinde SFE, ASX ile birleşmiştir. Böylece spot ve türev ürünlerin tek bir çatı altında sunulduğu bir borsa olmuştur. 1999 yılında ülkenin Rekabet Kurulu tarafından reddedilen bu birleşme önerisi, 2006 yılında hem Rekabet Kurulu, hem de Federal Hazine tarafından kabul edilmiştir. Bunda 1999 yılından itibaren dünyadaki pek çok menkul kıymet ve vadeli işlemler borsalarının birleşmesi etkili olmuştur.

SERMAYE PİYASASI YAPISI

Avustralya sermaye piyasasında merkezi düzenleyici, Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonudur (Australian Securities & Investments Commission – ASIC). Merkezi düzenleyici olarak yatırımcıların ve finansal kurumların haklarını korumak amacıyla finansal hizmetler ve kurumlarla ilgili düzenlemeler yapmaktadır.

Özerk bir kamu kurumu olan ASIC, ASIC Kanununa dayanılarak 1989 yılında Avustralya Menkul Kıymetler Komisyonu adıyla (ASC) kurulmuştur. Ocak 1991'de faaliyet geçerek 1979 yılından itibaren faaliyet gösteren Ulusal Şirketler ve Menkul Kıymetler Komisyonunun görevlerini üstlenmiştir. Kuruluşundan itibaren finansal piyasalar, menkul kıymetler, vadeli işlemler ve halka açık şirketlerle ilgili düzenlemeler yapmaktadır.

1998 yılında şimdiki ünvanı olan Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu (ASIC) adını almıştır. Bu tarihten itibaren emeklilik, sigorta ve mevduat konularında, 2002 yılından itibaren de kredi konularında yatırımcıların korunmasından sorumludur. ASIC, Avustralya Parlamentosuna, Maliye Bakanına ve Maliye Bakanlığı Müsteşarına raporlama yapmaktadır.

ASIC, şirketler, finansal piyasalar, finansal hizmet kurumları ve yatırım, emeklilik fonları, sigorta, mevduat ve kredi konularında hizmet veren ve danışmanlık yapan profesyonellerle ilgili düzenlemeler yapmaktadır.

ASIC'in başlıca görevleri;

- Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Kanununa etkin biçimde, düzgün ve hızla uyulmasını sağlamak,
- Yatırımcı ve tüketicilerin finansal sisteme bilinçli ve güvenli katılımını sağlamak,
- Şirketler ve diğer kurumlarla ilgili kamuoyuna açıklamada bulunmak,
- Finansal sistemin ve sistem içindeki kurumların etkinliğini artırmaktır.

Sermaye piyasasında faaliyet gösteren diğer kurumlar ise mutabakat ve takas kuruluşlarıdır. Avustralya Mutabakat Kuruluşu, Avustralya Borsasında işlem gören tüm finansal ürünlerin mutabakatını yapmaktadır. Finansal ürünlerin takası ise CHES (Clearing House Electronic Subregister System) denilen bir sistemle ASX Takas ve Saklama Kuruluşu (ASTC) tarafından gerçekleştirilmektedir. Borsa, ASTC'nin tamamına sahiptir. Takas, işlemden sonra üçüncü işgününde, yani T+3'te gerçekleşir. Avustralya'da 1998 yılından itibaren hisse senetleri kaydı olarak saklanmaktadır.

AVUSTRALYA BORSASI

Avustralya Borsası, limited şirket statüsünde olup, 1987 yılında ülkedeki eyaletlerin başkentlerinde faaliyet gösteren altı bağımsız menkul kıymet borsasının birleşmesi ile oluşmuştur. Tarihçe bölümünde bahsedildiği üzere, her bir borsanın geçmişi 19. yüzyıla dayanmaktadır.

ASX, başlangıçta kendinden önce gelen eyalet borsalarında olduğu gibi, üyelerin sahip olduğu kooperatif bir yapıya sahipti. Ancak 1996 yılında, üyeleri Borsanın şirketleşmesine karar vermişlerdir. Bu konuyla ilgili Avustralya Parlamentosu düzenleme yapmış ve statü değişikliği 13 Ekim 1998 tari-

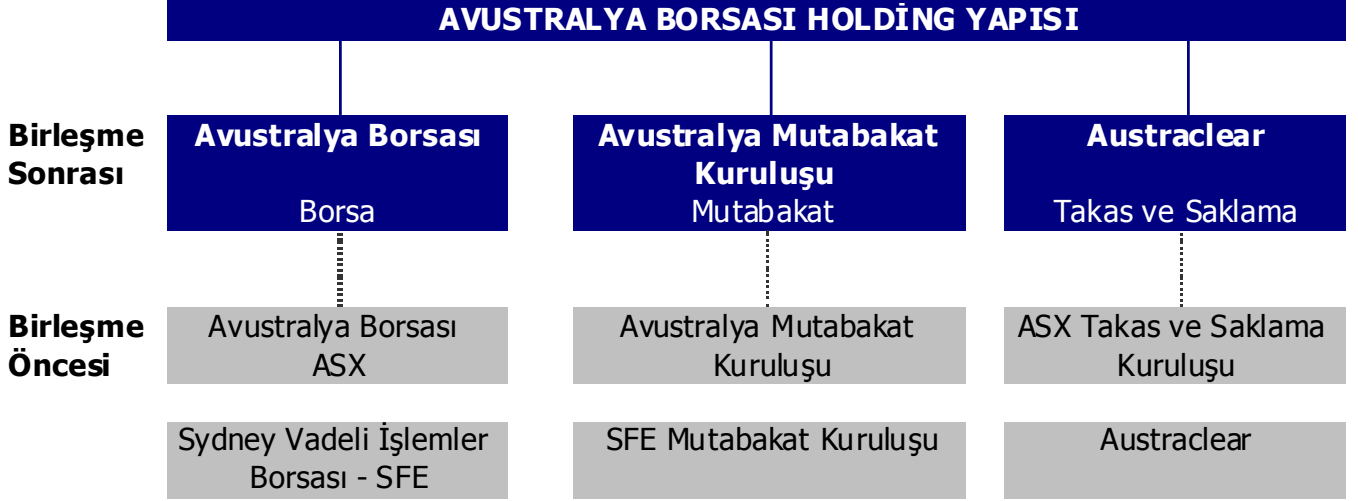
hinden itibaren geçerli olmuştur. 14 Ekimde de, ASX hisse senedi kendi piyasasında işlem görmeye başlamıştır.

1998-99 yıllarında finansal piyasaların öne çıkan özelliği, her ülkenin kendi içindeki borsaları birleştirmeleri olmuştur. Birleşmelerin nedeni, bu borsaların diğer ülke borsalarıyla rekabet ederek, hızla globalleşen piyasalara uyum sağlamayı istemeleridir. Bu gelişmelerin ışığında 1998 yılında SFE, ASX'e birleşme önerisi götürmüştür. Bu öneriye SFE'nin şirketleşmesi de dahildir. Bu önerinin detaylı incelemesi sonucunda, borsalar birleşmenin kayda değer sinerji yaratacağını düşünmüşlerdir. Mayıs 1999'da ASX'in incelemesi ve yasal izinlerin alınması koşulu ile her iki taraf için de bağlayıcı olmayan bir anlaşma imzalamışlardır.

Bu sırada, sermaye piyasasına teknoloji ve kaydi sistem hizmetleri veren bir şirket de SFE'nin %50'si için teklif vermiştir. Bu durum karşısında ASX teklifinde iyileştirme yapmıştır, ancak Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu bu birleşmeyi, rekabeti azaltacağı gerekçesiyle reddetmiştir. Rekabet Komisyonu, menkul kıymetler ve vadeli işlemlerdeki rekabetin yerel değil uluslararası olduğunu ve geleneksel borsaların yanı sıra alternatif işlem sistemlerinin de rakip olduğunu kabul etmemiştir. Bu karar menkul kıymet ve vadeli işlem borsalarındaki global birleşme trendine de ters düşmüş olup, Avustralya'nın finansal hizmetler konusunda global merkez olma hedefi ile çelişmiştir.

Geçen zaman içerisinde dünyadaki pek çok menkul kıymet ve vadeli işlemler borsalarının birleşmesi, Avustralya sermaye piyasasını da etkilemiştir. Bu etkiyle 25 Haziran 2006 tarihinde SFE ile ASX birleşmiştir. Birleşme kararı hem Rekabet Kurulu, hem de Federal Hazine tarafından kabul edilmiştir. Yeni Borsa, ASX kısaltmasını ve logosunu kullanacaktır. Ancak Avustralya Borsası bir holding yapısına sahip olacaktır.

Birleşme sonrası oluşacak yapılanmada, holding çatısı altında Avustralya Borsası, Avustralya Mutabakat Kuruluşu ve Austraclear'in yer alması planlanmaktadır. Avustralya Borsasının altında Avustralya Borsası ve Sydney Vadeli İşlemler Borsası,

Avustralya Mutabakat Kuruluşunun altında Avustralya ve Sydney Borsalarının mutabakat kuruluşları yer alacaktır. Austraclear, Sydney Vadeli İşlemler Borsasının takas ve saklama kuruluşu olup bu kurumun altında da iki borsanın takas ve saklama hizmetleri verilecektir.

ASX'in sermayesi 80 milyon \$ olup, halka açık olduğu için 26.767 ortağı vardır. En büyük 20 ortak finansal kurumlardır ve Borsadaki toplam payları %54 civarındadır. En büyük ortak National Nominees Ltd. olup payı %10, ilk sekiz kurumun toplam payı ise %47 dolaylarındadır. Geriye kalan ortakların payları %1'in altındadır.

İştirakleri, ASX Operasyonlar, ASX Piyasa Gözetimi ve Orient Capital Limited şirketleridir. Borsa, tüm iştiraklerinde %100 paya sahiptir.

ASX Operasyonlar Limited Şirketinin %100 oranının

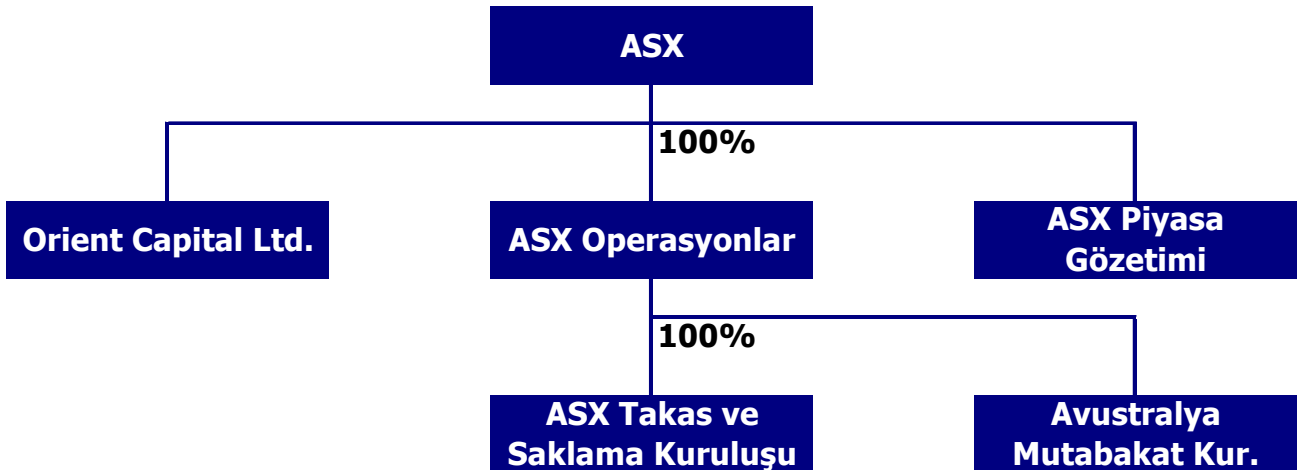
daki iştirakleri ise, ASX Takas ve Saklama Kuruluşu ile Avustralya Mutabakat Kuruluşudur.

Orient Capital, kote olan şirketlere yatırımcı ilişkileri ile ilgili ürünler ve hizmetler sunmaktadır. Başlıca faaliyetleri, yatırımcı hizmetleri, veri bankası, araştırma hizmetleri ve stratejik danışmanlıktır.

ASX Piyasa Gözetimi şirketi ise, ASX'in bir borsa olarak faaliyetlerinin yasal düzenlemelere uyumu ile ilgili ASX Yönetim Kuruluna raporlama yapmaktadır. Ayrıca, Borsanın denetimi sonucunda piyasa katılımcıları ve işlem gören şirketlerle ilgili aldığı kararları incelemektedir.

Avustralya Borsasında hisse senetleri, borsa yatırım fonları, warrantlar, sabit getirili menkul kıymetler ve türev ürünler işlem görmektedir.

Borsada işlem yapan finansal kurumlar, katılımcı

olarak adlandırılmakta ve başlıca üç kategoriye ayrılmaktadır; piyasa katılımcıları, mutabakat katılımcıları ve takas katılımcıları.

Piyasa katılımcıları, tezgâhüstü işlem yapanlar, hisse senedi işlem platformuna erişimi olanlar ve türev ürünler işlem platformuna erişimi olanlar olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Mutabakat katılımcıları, genel ve doğrudan olmak üzere ikiye, takas katılımcıları da hesap, genel ve özel takas katılımcıları olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Mart 2002'de yürürlüğe giren Finansal Hizmetler Reform Yasası gereğince finansal hizmet sunan kurumların Avustralya Finansal Hizmetler Lisansını (AFS Lisansı) alması gerekmektedir. Ancak bu lisansa sahip kurumların bir borsanın katılımcısı veya ortağı olma zorunluluğu yoktur.

ORGANİZASYON YAPISI

Organizasyon yapısında en yüksek organ Genel Kuruldur. Daha sonra Yönetim Kurulu gelmektedir. Atama ve Ücretlendirme Komitesi ile Denetim ve Risk Komitesi, Yönetim Kuruluna danışmanlık hizmeti vermektedir. Yönetim Kuruluna bağlı Borsa Başkanı, Borsanın işleyişinden sorumludur.

Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu, Borsanın işleyişinden, mutabakat ve takas hizmetlerinin yürütülmesinden ve halka açık bir şirket olarak yönetiminden sorumludur. Yönetim Kurulu üye sayısı en az 7, en çok 15 kişi olabilir. Ancak ASX genel olarak yönetim kurulunun 8 kişiden oluşması prensibini benimsemiştir. Sekiz üyenin yedisi bağımsız üye, biri ise Borsanın Başkanıdır. Bağımsız üyeler bazı şartları karşılamalıdır. Borsa veya iştiraklerinde ortaklıklarının olmaması, son üç yılda bu kurumlarda görev almamış olmaları, bu kurumlara danışmanlık yapmamaları, bu kurumların müşterisi veya tedarikçisi olmamaları gerekmektedir. Yönetim Kurulu Başkanı bağımsız üyelere biridir.

Atama ve Ücretlendirme Komitesi

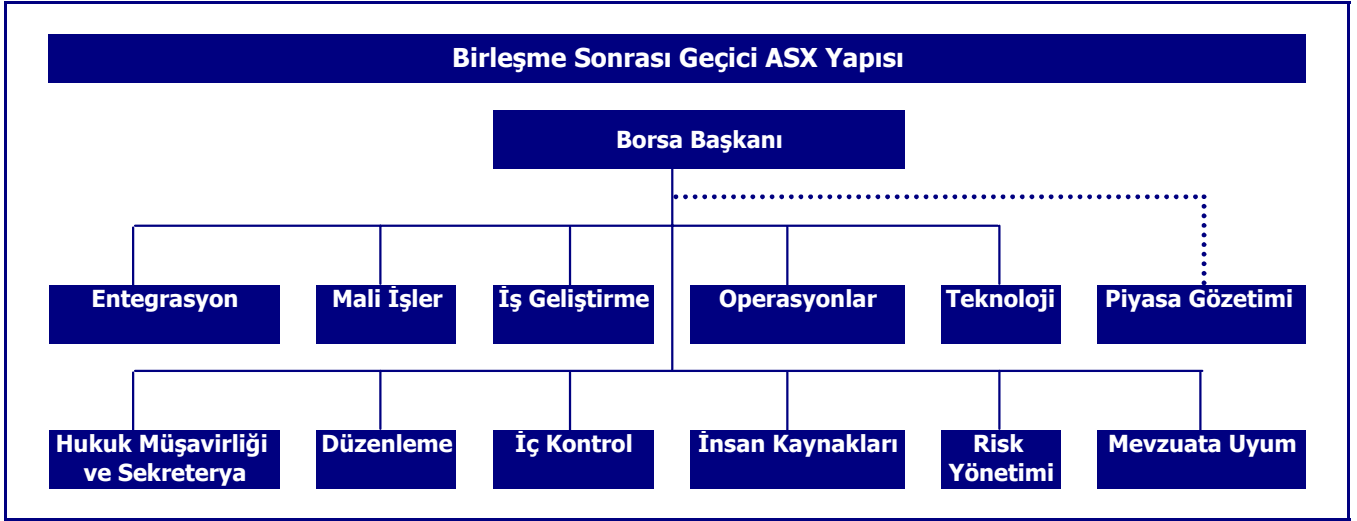
Bu komite görevlendirme, atama ve direktörlerin ücretlerinin belirlenmesinden sorumlu olup bu konularla ilgili teklifleri Yönetim Kuruluna sunmaktadır. Borsanın Yönetim Kurulu Başkanı komitenin de başkanıdır. Komitenin üç üyesi vardır. İki bağımsız üyedir.

Denetim ve Risk Komitesi

Denetim ve Risk Komitesi, ASX Grubunun yasal finansal raporlarının ve beyanlarının bütünlüğünü, yönetimin iç kontrol ve risk yönetimi uygulamalarını ve Borsa uygulamalarının mevzuat ve Borsanın kendi düzenlemelerine uygunluğunu kontrol eder. Komitenin üyeleri, Yönetim Kurulu tarafından a-

tanmaktadır. Yönetim Kurulu Başkanı ve Borsa Başkanı bu komitenin üyesi olamazlar. Her komite üyesinin genel finans ve muhasebe bilgisine sahip olması ve en az bir tanesinin bu konularda yönetim tecrübesinin olması gerekir.

Borsa Yönetimi

Borsa Başkanına bağlı bölümler Piyasalar, Paylaşılan Hizmetler, Piyasa Gözetimi, Teknoloji, Strateji, İnsan Kaynakları ve Kurumsal Ofistir. Avustralya Borsasında Haziran 2006 itibariyle çalışan sayısı 470'dir.

Piyasalar bölümü, piyasa operasyonları ve hizmetleri, yatırım araçları, bilgi hizmetleri, iş geliştirme, projeler ve risk yönetimi ile ilgilenmektedir. Piyasa gözetiminin faaliyetleri, ihraççı, katılımcı ve piyasaların gözetimi, inceleme ve uygulama, yatırımcıların korunması ve kurumsal yönetimidir. Paylaşılan hizmetler bölümü, finansal kontrol, risk ve iç kontrol, yönetim raporlaması, genel idare ve yatırımcı ilişkileri ile ilgilenmektedir. Teknoloji departmanının sorumluluk alanına teknolojik çözümler, operasyonlar, veri yönetimi, işlem ve mutabakat sistemleri ve e-ticaret sistemleri girmektedir. Strateji bölümü büyüme olanaklarını araştırmakta, kurumsal ofis ise kurumsal ilişkiler, mevzuata uyum ve hukuk danışmanlığı alt birimlerinden oluşmaktadır. İnsan Kaynakları bölümü ise eğitim, personel gelişimi ve ücretlendirme gibi hizmetler sunmaktadır.

Birleşme sonrası Borsada geçici bir organizasyon yapısı oluşturulmuştur. Genel hatları ile aynı ol-

makla birlikte iki borsanın ve iştiraklerinin birleşmesini yönetecek olan Entegrasyon bölümü yaratılmıştır.

HİSSE SENEDİ PİYASASI

Avustralya Borsası hisse senedi piyasasında hisse senetleri, borsa yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları işlem görmektedir.

Eylül 2006 itibariyle Avustralya Borsasında 1.857 şirket işlem görmekte olup bunların piyasa değeri 911 milyar \$'dır. 2002 yılından 2006 Eylül ayına kadar geçen zaman içerisinde işlem gören şirketlerin piyasa değeri yaklaşık 2,5 kat artmıştır. Buna karşın şirket sayısındaki artış %30 civarındadır. İşlem hacmi ise 2002 yılı ile 2005 yılı arasında iki kattan fazla artış göstermiştir.

Hisse Senedi Endeksleri

Avustralya Borsası Nisan 2000'e kadar hisse senedi endekslerini kendi hesaplarken bu tarihten itibaren endekslerin hesaplanma sürecini Standard & Poor's'a devretmiştir. Bu tarihten itibaren endeksler S&P/ASX adıyla yayınlanmaktadır. S&P/

ASX Hisse Senedi Piyasası

	2002	2003	2004	2005	09/2006
Şirket Sayısı	1,421	1,471	1,583	1,807	1,857
Piyasa Değeri (myr. \$)	379	583	772	814	911
İşlem Hacmi (myr. \$)	295	372	524	672	618

Kaynak: ASX

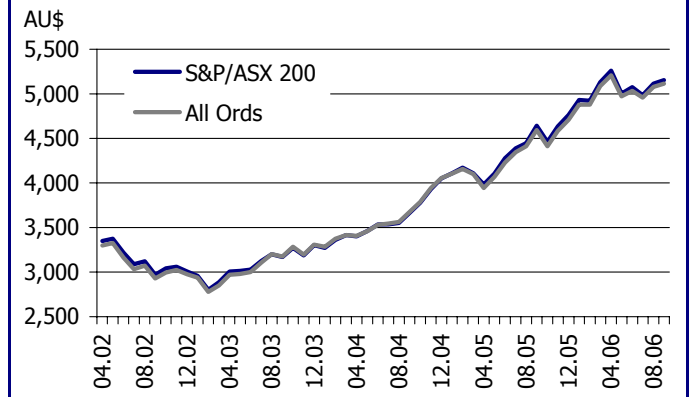
ASX endeksleri piyasa değeri ağırlıklı endekslerdir ve S&P Avustralya Endeks Komitesi tarafından oluşturulmaktadır. S&P Avustralya Endeks Komitesinin üyeleri Avustralya Borsası ve S&P yetkilileridir. Komite üç ayda bir, yani yılda dört kere, endeksleri gözden geçirmekte, piyasa değeri ve likidite kriterlerine göre yeni hisse senetlerinin eklenmesine veya kriterleri karşılayamayanların çıkarılmasına karar vermektedir. Diğerlerinin aksine S&P/ASX 300 endeksinin değerlendirmesi yılda iki kere yapılır.

S&P/ASX 100 endeksi Avustralya'nın en yüksek piyasa değerine sahip 100 şirketinin oluşturduğu bir endekstir. Piyasa değerinin yanı sıra hisse senetlerinin likiditesinin yüksek olmasına da dikkat edilir.

S&P/ASX 200 endeksi, Avustralya hisse senedi piyasasına yatırım için temel bir gösterge olarak kabul edilmektedir. S&P/ASX 100 endeksine ek olarak 100 hisse senedi daha hesaplamaya dahil edilmektedir. Bu endeks, ASX mini200 vadeli işlemler kontratlarının ve streetTRACKS S&P/ASX 200 borsa yatırım fonlarının dayanak varlığını oluşturmaktadır. Diğer S&P endeksleri ve kapsamları şöyledir:

S&P ASX 300	: En likit ve en yüksek piyasa değerine sahip ilk 300 hisse senedi.
S&P ASX 20	: En likit ve en yüksek piyasa değerine sahip ilk 20 hisse senedi.
S&P ASX 50	: En likit ve en yüksek piyasa değerine sahip ilk 50 hisse senedi. Ayrıca bu endeks S&P Global 1200 endeksinde Avustralya'yı temsil etmektedir.
S&P/ASX Orta Ölçekli: 50 (midCap 50)	: S&P ASX 100 içinde yer alan ancak S&P/ASX 50 dışında kalan hisse senetleri.
S&P/ASX Small Ordinaries	: S&P ASX 300 içinde yer alan ancak S&P ASX 100 dışında kalan hisse senetleri.

Avustralya Borsası Hisse Senedi Endeksleri

Kaynak: ASX

S&P ile yapılan ortaklık öncesinde 1980 yılından 2000 yılına kadar endeks göstergesi olarak All Ordinaries endeksi hesaplanmaktaydı. Ancak kurumsal yatırımcılar arttıkça ve yatırımcıların isteklerine özel endeks ihtiyacı doğunca, endeks çeşitleri de artmıştır. Ancak hala All Ordinaries endeksi hesaplanmaya devam etmektedir. Bu endeks piyasa değeri açısından ilk 500 şirketi kapsamakta ve hisse senetlerinin likiditesi dikkate alınmamaktadır. ASX'teki fiyat ağırlıklı tek endekstir.

Piyasa İşleyişi

Avustralya Borsasında, hisse senetleri, warrantlar, vadeli işlemler, sabit getirili menkul kıymetler ve borsa yatırım fonları işlemleri elektronik olarak uzaktan erişim sistemi (ITS – Integrated Trading System) ile gerçekleştirilmektedir.

Hisse senedi piyasasında işlem sistemi sürekli müzayedede olup alım ve satım emirleri birbirleri ile eşleştirilmektedir. Tüm emirler işlem platformuna girilerek fiyat ve zaman önceliği kuralına göre eşleştirilir. Her işlem gününde çeşitli aşamalar ve seanslar vardır.

Açılış öncesi, sabah 7 ile 10 arasında gerçekleşmektedir. Açılış öncesinde brokerlar emirleri girecek açılışa hazırlık yaparlar. Bu safhada herhangi bir işlem yapılmaz. Yatırımcılar da emirlerini girebilirler. Emirler fiyat/zaman önceliğine göre sıralanır ve piyasa açılıncaya kadar işlem yapılmaz.

Açılış seansı sabah 10'da başlar ve 10 dakika sü-

Seans Saatleri

07:00 – 10:00	Açılış öncesi
10:00	Açılış
10:00 – 16:00	Ana Seans
16:00 – 16:10	Kapanış Öncesi
16:10 – 16:11	Kapanış Seansı (Tek Fiyat)
16:12 – 17:00	Seans Sonrası Düzeltme İşlemleri
17:00 – 07:00	Sorgulama

Kaynak: ASX

rer. Açılış fiyatı bu safhada belirlenir. Normal seans saat 10 ile öğleden sonra 16 arasında gerçekleşir. Normal seans sürekli müzayede sistemine dayalı olup alım-satım emirleri sürekli olarak birbirleriyle eşleştirilmektedir. Kapanış öncesi aşaması 10 dakika sürmektedir. Bu esnada işlem yapılmamakta ve brokerlar kapanış seansı için emirleri girmekte, değiştirmekte veya iptal etmektedirler. Bundan sonra ise 1 dakika süren ve kapanış fiyatının belirlendiği kapanış seansı yapılmaktadır.

Seans sonrası düzeltme işlemleri 16:11 ile 17:00 arasında yapılmaktadır. Bu aşamada brokerlar istenmeyen emirleri iptal etmekte veya düzeltmeler yapmaktadırlar. Yeni emir girilmemekte ve sistem de emirleri eşleştirmemektedir. İşlem yapmak isteyen brokerlar birbirleriyle telefonda konuşarak işlemleri gerçekleştirmektedir. Bunlar gecelik işlem olarak adlandırılmaktadır. Akşam 17:00'den bir sonraki sabah 7:00'ye kadar sorgulama safhası vardır. Bu safhada herhangi bir emir girilemez ve işlem yapılamaz, sadece sistemdeki emirler görülebilir.

Mutabakat ve Takas

Avustralya sermaye piyasasında ASX'te ve SFE'de gerçekleşen işlemlerin mutabakat, takas ve saklama işlemleri farklı kurumlarda yapılmaktadır. ASX'in mutabakat kuruluşu Avustralya Mutabakat Kuruluşu, takas ve saklama kuruluşu ise ASX Takas ve Saklama Kuruluşudur. Sydney Vadeli İşlemler Borsasının mutabakat kuruluşu SFE Mutabakat Kuruluşu, takas ve saklama kuruluşu ise Austraclear'dir.

Avustralya Mutabakat Kuruluşu, ASX'te işlem gören hisse senetleri, türev ürünler ve diğer menkul kıymetlerin mutabakatını gerçekleştirmektedir. Mutabakatı yapılan işlemlerin takası ASX Takas ve

Saklama Kuruluşu tarafından yapılır. Hisse senetlerinin takası işlem gününden itibaren üçüncü günde (T+3) gerçekleşir. Takas sırasında alıcıya menkul kıymetin sahipliği geçmekte ve alıcı ve satıcının banka hesapları arasında para transferi yapılmaktadır. Takas, teslim karşılığı ödeme ilkesince (DVP) yapılır. Bu kurum ayrıca menkul kıymetlerin merkezi saklamasını da yapmaktadır.

ASX'te Ekim 2006 itibariyle hisse senedi ve türev ürünleri aynı platformda işlem görmeye başlamıştır. Daha önceden hisse senedi ve warrant işlemleri SEATS (Londra Borsasında gelişen işletmelere yönelik olan AIM pazarının işlem sistemi) denilen bir platformda işlem görürken, türev ürünler de CLICK denilen ve OMX Teknoloji (Stockholm Borsasının iştiraki) tarafından geliştirilen işlem platformunu kullanmaktaydı. Ancak ASX, entegre bir platformda tüm işlemlerin yapılabilmesi için borsa teknolojileri konusunda uzman bir kuruluş olan OMX Teknolojiyi görevlendirmiştir. Mevcut CLICK sistemi Avustralya Borsasına uyarlanmış ve ITS (Integrated Trading System) adını almıştır.

OMX grubu Baltık borsalarını işletmektedir. OMX grubunun teknoloji şirketi olan OMX Teknoloji, spot ve türev ürün borsalarına ve sabit getirili menkul kıymet piyasalarına yazılım hizmeti sunan bir şirkettir. Şirket, borsa, mutabakat ve saklama sistemleri oluşturmakta, ayrıca mutabakat kuruluşları ve aracı kurumlara işlem sistemi, takas ve operasyon uygulamalarına yönelik yazılımlar yapmaktadır.

SABİT GETİRİLİ MENKUL KIYMETLER PİYASASI

Avustralya sermaye piyasasında sabit getirili menkul kıymet (SGMK) olarak devlet tahvilleri, özel şirket tahvilleri, değişken faizli tahviller, hisse senedine dönüştürülebilir tahviller ve teminatlı borçlan-

ASX SGMK Piyasası

	2002	2003	2004	2005
Kote Olan İhraç Sayısı	573	336	283	293
SGMK Stok Değeri (myr. \$)	31	51	42	63
İşlem Hacmi (myr. \$)	861	1,035	1,208	903

Kaynak: ASX

Tezgâhüstü Borçlanma Araçları İşlem Hacmi (milyar \$)					
	2001	2002	2003	2004	2005
Kamu Tahvilleri	520.3	523.4	568.1	681.0	549.1
Devlet Tahvilleri	309.5	311.1	300.7	337.7	270.0
Eyalet Tahvilleri	183.3	173.4	199.3	238.6	184.3
Devlet Garantili Diğer Tahviller	0.1	0.0	0.2	0.3	20.3
Yabancı Devlet Tahvilleri	27.4	38.8	67.9	104.4	74.5
Özel Sektör Borçlanma Araçları	131.1	125.1	145.3	265.9	280.3
Banka Bonoları/Tahvilleri	35.5	34.3	30.0	109.8	65.0
Özel Şirket Tahvilleri	66.4	53.9	62.7	72.2	77.4
İpotekli Satışa Dayalı Tahviller	11.4	14.2	34.4	45.2	34.9
Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler	2.4	1.9	4.6	3.0	15.2
Offshore Av. Doları Eurobondları	8.8	3.4	3.5	6.9	29.3
Yabancı Özel Sektör Borçlanma Arç.	6.5	17.3	10.1	29	58.6
Diğer Borçlanma Araçları	1,249.9	1,357.2	1,829.3	2,309.0	2,462.3
Repo İşlemleri	2,146.1	3,781.0	4,042.5	5,858.1	9,404.6
Toplam	4,047.4	5,786.7	6,585.2	9,113.9	12,696.2

sindedir. Bu hacmin dörtte üçünü repo işlemleri oluşturmaktadır. Repo hacmi inceleme beş yıl içerisinde de dört kattan fazla artış göstermiştir.

İşlem hacminde diğer borçlanma araçlarının payı %20 civarındadır. Diğer borçlanma araçları, kısa vadeli banka ve şirket bonoları ile yarı kamu niteliğe sahip Savunma ve İskan, Sivil Havacılık ve Feder-

ma araçları (collateralized debt obligations) (bkz. **gündem** 41) işlem görmektedir.

2005 yılında Avustralya'da işlem gören sabit getirili menkul kıymetlerin toplam işlem hacmi 13,6 trilyon \$ seviyesindedir. Bu hacmin 903 milyar \$ tutarındaki kısmını Avustralya Borsasında işlem gören sabit getirili menkul kıymetler oluşturmaktadır.

Diğer ülkelerde olduğu gibi, Avustralya'da da sabit getirili menkul kıymetlerin büyük bölümü tezgâhüstü piyasada işlem görmektedir.

Tezgâhüstü piyasada, kamu tahvilleri olarak devlet tahvilleri, eyalet tahvilleri, devlet garantili diğer tahviller ve yabancı devlet tahvilleri bulunmaktadır. Özel sektör borçlanma araçları ise banka bonoları, özel şirket tahvilleri, ipotekli satışa (mortgage) dayalı tahviller, varlığa dayalı menkul kıymetler, offshore Avustralya Doları eurobondları ve yabancı özel sektör borçlanma araçlarıdır.

2005 yılında tezgâhüstü piyasada işlem gören borçlanma araçlarının toplam işlem hacmi 12,7 trilyon \$ seviye-

ASX Opsiyonları

	Put Opsiyonları			Call Opsiyonları		
	Kontrat Sayısı	İşlem Hacmi (mn.\$)	Açık Pozisyon Adedi	Kontrat Sayısı	İşlem Hacmi (mn.\$)	Açık Pozisyon Adedi
2004	4,497,031	1,222	918,526	6,241,094	4,796	1,075,822
2005	5,197,633	1,638	954,290	6,177,667	6,156	904,898
08/2006	1,620,972	817	1,092,476	1,772,692	1,714	1,172,813

Kaynak: ASX

ral Havalimanları gibi kuruluşların borçlanma araçlarını kapsamaktadır.

Tezgâhüstü piyasada işlem gören kamu tahvillerinin işlem hacmi 2005 yılında 550 milyar \$, özel sektör borçlanma araçlarının ise 280 milyar \$'dır. Toplam hacimdeki payları ise sırasıyla %4 ve %2'dir.

VADELİ İŞLEMLER VE OPSİYON PİYASASI

Avustralya'da finansal ürünlere dayalı vadeli işlemler ilk defa 1985 yılında Melbourne Borsasında başlamıştır. 1987 yılındaki borsa birleşmelerinden

ASX Vadeli İşlemleri

	Kontrat Sayısı	İşlem Hacmi (mn.\$)	Açık Pozisyon Adedi
	2004	63,761	697
2005	51,918	664	8,377
08/2006	39,617	311	29,806

Kaynak: ASX

ASX Warrantlar

	Kontrat Sayısı	İşlem Hacmi (mn.\$)
2004	5,249,169,460	2,886
2005	7,175,266,577	4,803
08/2006	4,941,405,269	4,740

Kaynak: ASX

sonra bu piyasa ASX'te faaliyet göstermeye başlamıştır. 1989 yılında ise opsiyon piyasası ile birleşmiştir.

Avustralya Borsasında işlem gören vadeli işlemler, hisse senedi, emtia ve enerjiye dayalı olmak üzere başlıca üç ana grupta incelenebilir.

Endekse dayalı vadeli işlemler, S&P/ASX50, S&P/ASX200 ve S&P/ASX Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı endekslerini dayanak varlık olarak kabul etmektedir. Emtiaya dayalı vadeli işlemlerde tahıl ve yün, enerjiye dayalı vadeli işlemlerde ise elektrik dayanak varlık olarak kabul edilmektedir. Elektrik kontratlarında bir birim 1 megawatt elektrik/saat enerjisine denk gelmektedir. ASX'teki vadeli işlem hacmi yıllık bazda 650-700 milyon \$ civarındadır.

Opsiyon pazarında endeks ve hisse senedi opsiyonları işlem görmektedir. İlk opsiyon işlemleri 1976 yılında başlamıştır.

Opsiyon piyasasında toplam yıllık işlem hacmi 6-7 milyar \$ dolaylarında olup vadeli işlem hacminin yaklaşık 10 katıdır.

Avustralya Borsasında (ASX) ilk warrant (bkz. **gündem** 46) Ocak 1991'de işlem görmeye başlamıştır. Avustralya Borsasında, 201 dayanak varlığa dayalı 3.092 warrant işlem görmektedir. Ocak-Ağustos 2006 tarihleri arasında toplam işlem hacmi 4,7 milyar \$'a ulaşmıştır.

ASX, warrantlar için likit bir piyasanın sağlanması amacıyla her warrantın yeterli sayıda ve makul bir çeşitlilikte yatırımcısı olmasını beklemektedir. Çoğunlukla ihraççı aracı kuruluş, borsaya warrantın süresi boyunca fiyat kotasyonu vereceğini taahhüt eder.

ASX'de ikincil piyasada işlem gören warrantların

takası, hisse senetleri ile aynı esaslar çerçevesinde yapılmaktadır. Kullanılan veya vade sonu gelen warrantların takası, warrantın izahnamesinde açıklandığı şekli ile gerçekleştirilir. Genellikle kullanımdan belirli bir süre önce bildirimde bulunulması gerekir. Warrantın geçerli şekilde kullanılabilmesi için tüm şartların yerine getirilmesi gerekir. Aksi takdirde dayanak varlığın teslimatı mümkün olmaz.

FİNANSAL TABLOLAR

Avustralya Borsasının mali dönem sonu 30 Haziran'dır. Borsanın 30.06.2006 tarihi itibarıyla aktif toplamı 604 milyon \$ ve net kârı da 101 milyon \$'dır.

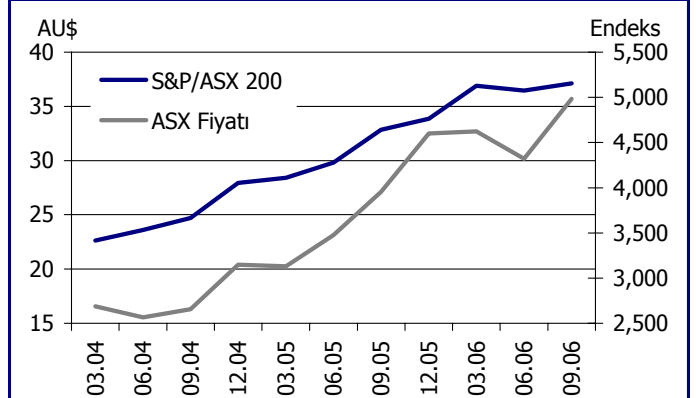
ASX Konsolide Mali Verileri

(milyon \$)	30.06.2005	30.06.2006
Dönen Varlıklar	344	503
Duran Varlıklar	124	102
Yükümlülükler	229	340
Özsermaye	239	265
Aktif Toplamı	468	604
Satış Gelirleri	270	229
Net Kâr	128	101

Kaynak: ASX

ASX'in 10 Kasım 2006 itibarıyla piyasa değeri 4,5 milyar \$'dır. Hisse senedinin 2005 yılında AU\$ bazında getirisi %59, 2006 yılının ilk dokuz ayında ise %10 olmuştur.

ASX Fiyat Grafiği

Kaynak: ASX

SYDNEY VADELİ İŞLEMLER BORSASI

Sydney Vadeli İşlemler Borsası (Sydney Futures Exchange – SFE) 1960 yılında Sydney Yün Vadeli İşlemler Borsası adıyla faaliyete geçmiş, 1972 yılında çeşitli ürünleri de kapsamaya için şimdiki adını almıştır. 1975 yılında canlı sığır kontratları, 1978 yılında Amerika dışında ilk defa altın vadeli işlem kontratları, 1979 yılında donmuş kemiksiz et kontratları işlem görmeye başlamıştır. Bunlardan bir kısmı daha sonra kotasyondan çıkarılmıştır.

1979 yılında ilk finansal vadeli işlemler, 90 günlük banka bonolarına dayalı kontratlarla başlamıştır. 1980 yılında ABD Dolarına dayalı vadeli işlemler başlamıştır. Bu kontratlar, nakdi takası içeren dünyadaki ilk vadeli işlem kontratlarıdır. Yine aynı yıl dünyada finansal ürünler (banka bonoları ve ABD Doları) üzerine yazılan ilk opsiyonlar SFE’de işlem görmeye başlamıştır.

1983 yılında endekse dayalı vadeli işlemler başlamıştır. 1990 yılında kurulan SFE Mutabakat Kuruluşu, 1991 yılından itibaren SFE’de işlem gören tüm kontratların mutabakatlarını yapmaya başlamıştır. 1999 yılında Borsada işlemler uzaktan erişim ile gerçekleştirmeye başlamıştır. Aynı yıl Austraclear, hisse senetlerinin kaydedilmesine ilişkin işlemlere başlamıştır.

SFE, üyelerinin oluşturduğu kolektif bir yapıya sahipken 11 Eylül 2000’de şirketleşmiş ve 14 Eylül 2000’de Austraclear ile birleşmiştir. 2002 yılında ASX’te kote olmuştur. 27 Mart 2006’da SFE ile ASX birleşme kararı aldıklarını açıklamış, 11 Temmuz’da birleşme gerçekleşmiş ve 25 Temmuz’da da SFE ortaklarına yeni ASX hisseleri verilmiştir. 2005 sonunda Borsanın çalışan sayısı 166’dır.

Birleşme öncesinde SFE şirketi altında, Borsa, SFE Mutabakat Kuruluşu ve Austraclear olmak üzere 3 şirket bulunmaktaydı ve bunların %100’ü SFE şirketine aitti. Birleşme sonrasında ise SFE ve tüm

iştirakleri ASX’in %100 oranında iştiraki haline gelmiştir.

ASX’in iştiraki olarak Sydney Vadeli İşlemler Borsası, vadeli işlemler ve opsiyon piyasasının işleyişinden sorumludur. SFE Mutabakat Kuruluşu, merkezi karşı taraf olarak vadeli işlemlerin mutabakatını, Austraclear da borçlanma araçlarının mutabakat ve takasını teslim karşılığı ödeme yoluyla gerçekleştirmektedir.

VADELİ İŞLEMLER VE OPSİYON PİYASASI

SFE, yapılan işlem sayısı açısından dünyadaki 10. büyük, Asya Pasifik bölgesinde Kore Vadeli İşlemler Borsasından sonra 2. büyük finansal vadeli işlemler ve opsiyon borsasıdır. Borsada işlem gören ürünler, faiz, hisse senetleri, döviz ve emtia olmak üzere başlıca dört kategori altında yer almaktadır.

Faiz oranına dayalı ürünler;

- 30 Günlük Interbank Faiz Oranı Vadeli İşlemleri
- 90 Günlük Avustralya Hazine Bonosu Vadeli İşlem ve Opsiyonları
- 3 Yıllık ve 10 Yıllık Avustralya Devlet Tahvili Vadeli İşlem ve Opsiyonları
- Tahvil Endeksi Vadeli İşlemleri
- 1 Seanslık Opsiyonlar
- Avustralya/ABD 10 Yıllık Tahvil Primi Vadeli İşlemleri
- Yıllık ve 10 Yıllık Faiz Swap Vadeli İşlemleri
- Yeni Zelanda 30 Günlük Faiz Oranı Vadeli İşlemleri
- 90 Günlük Yeni Zelanda Hazine Bonosu Vadeli İşlem ve Opsiyonları
- 3 Yıllık ve 10 Yıllık Yeni Zelanda Devlet Tahvili Vadeli İşlem ve Opsiyonları

Hisse senedine dayalı ürünler;

- SFE SPI200 Hisse Senedi Endeksi Vadeli İşlem ve Opsiyonları (dayanak varlığı S&P/ASX 200 endeksidir)
- SFE SPI200 Hisse Senedi Endeksi Vadeli İşlemleri üzerine Yazılan Gün-İçli Opsiyonlar

SFE İşlem Hacmi (bin adet)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Dağ.
Faiz Oranına Dayalı Vadeli İşlemleri	25,834	31,132	30,763	37,928	46,740	55,386	86.1%
Faiz Oranına Dayalı Opsiyonlar	1,277	1,254	1,841	2,337	2,476	2,554	4.0%
Hisse Senedi/Endeks Vadeli İşlemleri	3,834	3,895	3,791	4,336	4,652	5,645	8.8%
Hisse Senedi/Endeks Opsiyonları	1,164	531	416	586	524	680	1.1%
Emtia Vadeli İşlemleri	27	18	20	28	27	41	0.1%
Emtia Opsiyonları	0	0	1	0	1	1	0.0%
Döviz Vadeli İşlemleri	-	41	29	26	42	4	0.0%
Toplam	32,136	36,871	36,861	45,241	54,462	64,311	100.0%

Kaynak: AFMA

- SFE CBOT mini-sized Dow^{SM} 1-Day Option (tek seanslık bir opsiyon olup, SFE'de işlem görmektedir. Dayanak varlığı ise Chicago Vadeli İşlemler Borsasındaki küçük ölçekli Dow^{SM} vadeli işlem kontratlarıdır.)
- SFE LPT Vadeli İşlemleri (dayanak varlığı Dow Jones Avustralya Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Endeksidir.)
- ASX Hisse Senetlerine Dayalı Vadeli İşlemler

Döviz kuruna dayalı ürünler;

- Avustralya Doları/ABD Doları Vadeli İşlemleri

Emtiaya dayalı ürünler;

- Yün Vadeli İşlem ve Opsiyonları
- MLA/SFE Sığır Vadeli İşlemleri (dayanak varlığı 26 müzayede merkezinde satılan genç sığırların ağırlıklı ortalama fiyatının göstergesidir)

SFE, ayrıca başka kurumlar için türev ürünlerin kotasyonu ve yönetimi ile ilgili hizmetler de sunmaktadır. Bunlar, MLA/SFE Sığır Vadeli İşlemleri, d-cypha SFE Elektrik Vadeli İşlem ve Opsiyonları ve NZFOX ürünleridir.

MLA/SFE Sığır Vadeli İşlemleri, Avustralya Et ve Canlı Hayvan Şirketinin girişimleriyle kote edilmiştir. Ağustos 2002'de çıkarılan bu ürünün amacı et ve besicilik sektöründeki katılımcıların sığır fiyatlarındaki volatiliteye karşı korunmalarını sağlamaktır.

d-cypha SFE Avustralya Elektrik Vadeli İşlem ve Opsiyonları, d-cypha şirketinin talebi üzerine kote edilmiştir. Bu ürünlerin dayanak varlığı Avustralya'nın çeşitli bölgelerindeki en düşük ve en yüksek

elektrik gücü göstergesidir. Eylül 2002'de işlem görmeye başlamıştır.

NZFOX Ürünleri ise SFE'de kote olan ve işlem gören, ancak Yeni Zelanda Borsası tarafından geliştirilen ve pazarlanan vadeli işlem ve opsiyon kontratlarıdır.

SFE'de 2005 yılında 64 milyon kontrat işlem görmüş, 2000 yılına göre işlem hacmi iki kat artmıştır. İşlem hacminin %90'ını faiz oranına dayalı türev ürünler oluşturmuştur.

İkinci önemli ürün grubu ise toplam işlem hacminin %10'unu oluşturan hisse senedi ve endekse dayalı türev ürünlerdir. Emtia ve döviz dayalı türev ürünlerin kontrat sayısı açısından işlem hacmi oldukça düşüktür.

Piyasa Katılımcıları

SFE'de işlem yapan üyeler tam katılımcı, özel katılımcı ve yerel katılımcı olarak üçe ayrılmaktadır. Ekim 2006 itibarıyla, 22 tam katılımcı, 1 özel katılımcı ve 52 yerel katılımcı bulunmaktadır.

Tam katılımcıların işlem platformuna doğrudan erişimi vardır. Kendi terminallerini müşterilerinin ofislerine yerleştirebilir ve borsada işlem gören tüm kontratlar için müşterilerden emir alıp, emirleri gerçekleştirebilirler. SFE Mutabakat Kuruluşunun koşullarını karşılamaları durumunda mutabakat katılımcısı da olabilirler. Mutabakat katılımcısı olmak istemeyen tam katılımcılar, teminat karşılığında bir mutabakat katılımcısı aracılığıyla mutabakat işlemlerini gerçekleştirirler. Sadece kurumlar tam katılımcı olabilmektedir.

Ürünler	Seans Saatleri
SFE SPI200 Hisse Senedi Endeksi Vadeli İşlemleri üzerine Yazılan Gün İçi Opsiyonlar	9:50–16:20 (yaz ve kış saati)
Avustralya Doları Vadeli İşlemleri	<i>Yaz saati</i> Pazartesi 06:00-14:30, 15:00-14:30 (Salı günü) Salı-Cuma 15:00-14:30 (ertesi gün) Cuma-Cts. 15:00-07:00 (ertesi gün) <i>Kış saati</i> Pazartesi 06:00-14:30, 15:00-14:30 (Salı günü) Salı-Cuma 15:00-14:30 (ertesi gün) Cuma-Cts 15:00-07:30 (ertesi gün)
SFE SPI200 Hisse Senedi Endeksi Vadeli İşlem ve Opsiyonları	17:10-07:00 ve 09:50-16:30 (yaz) 17:10-08:00 ve 09:50-16:30 (kış)
90 Günlük Yeni Zelanda Hazine Bonusu Vadeli İşlem ve Opsiyonları	17:40-07:00 ve 08:30-16:30 (Yeni Zelanda saati)
MLA/SFE Sığır Vadeli İşlemleri	17:10-07:00 ve 10:00-16:00 (yaz) 17:10-07:30 ve 10:00-16:00 (kış)
d-cypha SFE Avustralya Elektrik Vadeli İşlem ve Opsiyonları	09:00-16:50 (yaz ve kış)
Hisse Senedi Vadeli İşlemleri	09:50-16:00 (yaz ve kış)
Kaynak: SFE	

Özel katılımcıların işlem platformuna doğrudan erişimi vardır. SFE Mutabakat Kuruluşunun koşullarını karşılamaları durumunda sadece kendi hesaplarının mutabakatını gerçekleştirebilirler. Mutabakat katılımcısı olmak istemeyen özel katılımcılar, teminat karşılığında bir mutabakat katılımcısı aracılığıyla mutabakat işlemlerini gerçekleştirirler.

Yerel katılımcı statüsü, Borsanın işlem platformundan kendileri için işlem yapmak isteyen bireyler için oluşturulmuştur. Yerel katılımcılar tarafından yapılan tüm işlemler, görevlendirilmiş olan bir tam katılımcı adına kaydedilir.

Piyasa İşleyişi

SFE'nin elektronik uzaktan erişim sistemi olan SYCOM günde 24 saat boyunca hizmet vermektedir. Böylece yatırımcılar, global gelişmelere göre işlem yapabilmekte ve risklerini yönetebilmektedir. SFE'de işlem gören ürünlerin işlem saatleri farklılık göstermekte ve pek çoğu ABD saatlerine göre işlem görmektedir. Yaz ve kış saati uygulamalarına göre seans süreleri de değişmektedir.

SFE'de işlem gören bazı seçilmiş kontratların seans saatleri tabloda görülmektedir.

Örnek vermek gerekirse, yaz saati uygulaması döneminde Avustralya Doları vadeli işlemlerinin ilk

seansı Pazartesi günü sabah 6:00'dan öğleden sonra 14:30'a kadar sürmektedir. İkinci seans saat 15:00'da başlayıp, Salı günü 14:30'a kadar devam etmektedir. Salı gününün seansı ise öğleden sonra 15:00'te başlayıp, ertesi gün saat 14:30'a kadar devam etmektedir. Cuma günü ise saat 15:00'te başlayan işlemler Cumartesi sabah 7:00'ye kadar devam etmektedir. Kısacası, Avustralya'da belli ürünlerde 23,5 saat süren seanslar yapılmaktadır.

Mutabakat ve Takas

SFE'nin mutabakat ve takas işlemleri SFE Mutabakat Kuruluşu ve Austraclear tarafından yürütülmektedir.

SFE Mutabakat Kuruluşu'nun, Sydney Vadeli İşlemler Borsasında işlem gören tüm vadeli işlem ve opsiyon kontratları ile ilgili sunduğu hizmetler:

- Merkezi karşı taraf mutabakatı,
- İşlemlerin kaydedilmesi, kontratların devredilmesi (Kurum, kendini tüm işlemlerde alıcı ve satıcı arasında tutarak müşterilerin riskini azaltmaktadır),
- Pozisyon raporlaması,
- Risk yönetimi,
- Teminat ve nakit yönetimidir.

Austraclear ise merkezi saklama, kaydileştirme, takas ve nakit transferi hizmetleri sunmaktadır.

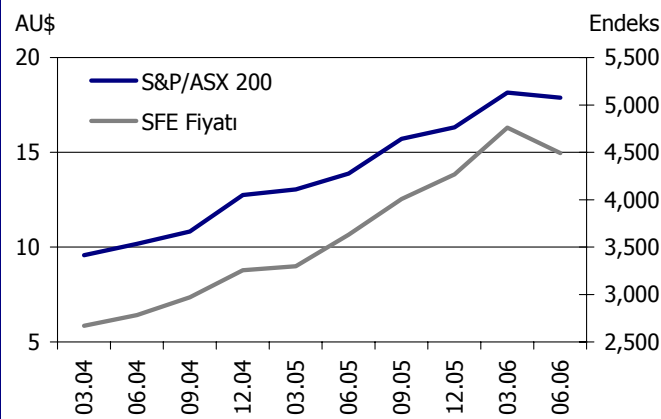
FİNANSAL TABLOLAR

Sydney Vadeli İşlemler Borsasının mali dönem sonu Avustralya Borsasının aksine 31 Aralık'tır.

SFE Konsolide Mali Verileri (milyon \$)	31.12.2004	31.12.2005
Dönen Varlıklar	1,678	2,100
Duran Varlıklar	45	40
Yükümlülükler	1,580	1,991
Özsermaye	143	150
Aktif Toplamı	1,723	2,140
Satış Gelirleri	91	99
Net Kâr	42	51

Kaynak: SFE

SFE Fiyat Grafiği

Borsanın 31.12.2005 tarihi itibarıyla aktif toplamı 2,1 milyar \$ ve net kârı da 51 milyon \$'dır. ASX borsasına kıyasla SFE'nin bilançosu daha büyüktür. Bunun nedeni de vadeli işlemler borsası olan SFE'nin vadeli işlemlerden kaynaklanan finansal yükümlülüklerinin fazla olmasıdır.

ASX ile SFE'nin BİRLEŞME SÜRECİ

27 Mart 2006 tarihinde ASX ve SFE birleşme kararı aldıkları ve buna göre ASX'in SFE hisselerini alacağı açıklanmıştır. İki borsanın birleşmesi sonucunda SFE ortaklarının yeni ASX hissesi, veya hem ASX hissesi hem de nakit para alacağı belirtilmiştir. 5

Temmuz 2006 tarihinde yapılan oylama sonucunda SFE ortakları birleşme yönünde oy kullanmışlardır. Buna göre, oluşan yeni ASX'in %40,2'sine SFE hissedarları, %59,8'ine de mevcut ASX hissedarları sahip olmuştur.

Birleşme sonucunda SFE hissedarları sahip oldukları her eski SFE hissesi için 0,51 yeni ASX hissesi elde etmişlerdir. Hem nakit hem hisse senedi almak isteyen ortaklar ise her hisse için 2,58 AU\$ ve belli tutarda yeni ASX hissesi almışlardır. Hisse senedi tutarı, hisse senetlerinin piyasa değerine bağlı olarak değişmektedir. Bu ortakların aldıkları yeni hisse senedi miktarı, nakit de aldıkları için yalnızca hisse senedi opsiyonunu seçen ortaklardan daha az olmaktadır.

Birleşme sonrasında, ASX Yönetim Kurulu üyeleri görevlerine devam etmektedirler. Birleşme öncesi ASX'in Yönetim Kurulu Başkanı yeni şirketin de başkanıdır. SFE'nin Yönetim Kurulu Başkanı dahil olmak üzere üç yönetim kurulu üyesi de, yeni borsanın yönetim kuruluna vadeli işlemler borsasının işlemleri, mutabakat ve takası hakkındaki bilgi ve tecrübelerini aktarmak üzere katılmışlardır. Birleşme sonrasında Borsa Başkanı değişmiştir.

Yeni yapılan Borsanın entegrasyon sürecinin üç aşamada tamamlanması planlanmıştır.

- 2006 yıl sonuna kadar yapılması planlananlar:
  - Entegre işlem platformu olan ITS'in uygulamaya geçmesi
  - Yönetim kadrosu ve organizasyon yapısının oluşturulması
  - Fiziki işyerlerinin ve bilgisayar sistemlerinin birleştirilmesi
  - İki borsanın ortak fonksiyonlarının belirlenerek iş süreçlerinin gözden geçirilmesi
  - Borsanın hedeflerinin belirlenmesi ve projelerinin gözden geçirilmesi
  - İnsan kaynakları prosedürlerinin ve politikalarının uyumlaştırılması
- Ocak-Temmuz 2007 döneminde gerçekleştirilmesi planlananlar:
  - Yeni organizasyonun oluşturulması
  - Daha az öneme sahip olan bilgi işlem uygu-

- lamalarının konsolide edilmesi
- Fiyatlandırma politikalarının senkronizasyonunun sağlanması
- Birbiriyle ilgili olması durumunda işlem kuralları ve süreçlerinin senkronizasyonu
- Mutabakat kuruluşları arasında yöntemlerin uyumlaştırılması

3. Temmuz 2007 ve daha sonrasında yapılması planlananlar:

- Temel bilgi işlem sistemlerinin birleşmesi
- Mutabakat kuruluşlarının entegrasyonu
- Veri yönetim merkezlerinin yenilenmesi
- Orta vadeli büyüme stratejilerinin belirlenmesi şeklindedir.

Birleşme ile, Borsanın teknoloji, personel, genel idare ve fiziki yerleşim alanları gibi maliyet unsurlarında azalma beklenmektedir. Fiziki alan maliyetlerinde, personel sayısındaki azalma ve boş alanların kiraya verilmesi ile bir yıl içinde, genel idare hizmetlerinde kurumsal hizmetler ve genel giderlerdeki maliyet tasarruflarına bağlı olarak bir ile iki yıl içerisinde, personel sayısındaki düşüş ve teknolojinin daha yoğun kullanılmasına bağlı olarak personel giderlerinde bir ile üç yıl arasında, teknoloji giderlerinde ise ortak işlem platformlarına geçiş, bilgi işlem sistem ve ağlarının yenilenmesi sonucunda iki ile dört yıl arasında maliyet düşüşü beklenmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Avustralya sermaye piyasasında 1987 yılında ülkenin altı menkul kıymet borsası birleşerek Avustralya Borsasını oluşturmuştur. 2005 yılında piyasa değeri açısından dünyanın 11. büyük borsası olan Avustralya Borsası, 2006 yılında önemli bir yapısal değişiklik geçirerek Temmuz ayında Sydney Vadeli İşlemler Borsası ile birleşmiştir. Böylece spot ve vadeli işlemler piyasaları tek bir çatı altında birleşmiştir.

Avustralya Borsasının birleşme süreci halen devam etmektedir. Yeni Borsanın geniş ürün yelpazesi,

büyük finansal ve operasyonel ölçeği ve daha fazla yeni ürün geliştirme kapasitesi sonucunda gelir kaynaklarının daha da çeşitlenmesi ve maliyetlerin düşmesi beklenmektedir.

Aracı Kurumların 2006/09 Dönemi Faaliyet Verileri

Ekin Fıkırkoca
Araştırma ve İstatistik

Raporumuzda 100 aracı kurumun 2006/09 dönemi konsolide faaliyet verilerini ele almaktayız. 2005 yılının aynı döneminde 102 aracı kurumun faaliyet verileri konsolide edilmişti. Verilerin detayları www.tspakb.org.tr adresli sitemizde "Veri Bankası" bölümünde bulunmaktadır.

Hisse Senetleri Piyasası Faaliyetleri

İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında, 2005 yılının ikinci yarısında başlayan çıkış trendi 2006 yılının ilk iki ayında da devam etmiştir. İMKB-100 endeksi Şubat sonunda 47.000 seviyelerine yükseldikten sonra, yurtdışında siyasi gerilimler ve uluslararası likiditeyle ilgili endişeler nedeniyle Haziran sonunda 35.000 puan civarına inmiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde ise endeks küçük bir toparlanmayla 37.000 civarına çıkmıştır.

Aracı Kurumların Hisse Senedi İşlem Hacmi			
	2005/09	2006/09	Değişim
Milyon YTL	383,530	513,942	34%
Milyon \$	287,633	365,142	27%

Kaynak: İMKB

Aracı kurumların toplam hisse senedi işlem hacmi 2006'nın ilk 9 ayında 514 milyar YTL seviyesine yükselmiştir. Bu rakam, 2005'in aynı dönemine göre %34 oranında artışı ifade etmektedir. Geçmiş yıla göre işlem hacmi artmış görünse de, üçüncü çeyrekteki işlem hacmi yılın ilk yarısına kıyasla gerilemiştir. Nitekim, yılın ilk yarısında 1,5 milyar YTL civarında olan günlük ortalama hacim, üçüncü çeyrekte 1 milyar YTL civarına inmiştir.

Aracı kurumların işlem hacminin müşteri bazındaki hareketleri incelendiğinde, 2006 yılının ilk dokuz ayında, yerli ve yabancı yatırımcıların işlem hacmi paylarında önemli bir değişim olmadığı gözlenmektedir. Yabancı yatırımcıların işlem hacmindeki payı, 2006/09 döneminde %19 seviyesinde kalmıştır.

Departman bazında dağılıma bakıldığında, 2006 yılının ilk dokuz ayında, gerek şube, gerekse acente kanalıyla yapılan hisse senedi işlem hacmi payının, bir önceki yılın aynı dönemiyle kıyaslandığında

Müşteri Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi		
	2005/09	2006/09
Yurtiçi Yatırımcı	81.0%	81.4%
Bireysel	65.7%	66.4%
Kurumlar	11.7%	10.6%
Kurumsal	3.6%	4.4%
Yurtdışı Yatırımcı	19.0%	18.6%
Bireysel	0.2%	0.3%
Kurumlar	8.0%	8.6%
Kurumsal	10.7%	9.8%
TOPLAM	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi		
	2005/09	2006/09
Yurtiçi Pazarlama	25.8%	26.2%
Şubeler	18.3%	16.9%
Acenteler	19.9%	19.4%
İrtibat Bürosu	2.2%	2.5%
İnternet	5.5%	6.8%
Çağrı Merkezi	0.9%	0.7%
Yatırım Fonları	1.7%	1.4%
Portföy Yönetimi	0.8%	1.2%
Kurum Portföyü	6.2%	6.4%
Yurtdışı Pazarlama	18.7%	18.5%
TOPLAM	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

gerilediği gözlenmektedir. 2006/09 döneminde şube, acente ve irtibat bürolarından yapılan işlem hacmi toplamın %39'unu oluşturmuştur. Buna karşılık internet üzerinden yapılan işlemlerin payı artarak %7'ye yaklaşmıştır.

Yatırım fonları ve portföy yönetimi departmanlarının işlem hacmindeki toplam payı 2006/09 döneminde %2,6 olmuştur.

Aracı kurumların kendi nam ve hesaplarına yaptıkları işlemleri gösteren kurum portföyü işlemlerinin payı ise %6 civarında gerçekleşmiştir.

Sabit Getirili Menkul Kıymet Piyasası Faaliyetleri

2005 yılının ilk dokuz ayı ile 2006 yılının ilk dokuz ayı karşılaştırıldığında, aracı kurumların Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) kesin alım-satım işlem hacminin YTL bazında %30 kadar azaldığı görülmektedir. Öte yandan, repo işlemleri ise %32 oranında artış göstermiştir. Bu rakamlara İMKB Tahvil ve Bono Piyasasının yanı sıra, borsa dışında yapı-

Aracı Kurumların SGMK İşlem Hacmi			
	2005/09	2006/09	Değişim
Kesin Alım-Satım			
Milyon YTL	184,753	128,650	-30%
Milyon \$	138,106	90,243	-35%
Repo-Ters Repo			
Milyon YTL	520,470	688,046	32%
Milyon \$	389,061	482,637	24%
Toplam SGMK			
Milyon YTL	705,224	816,696	16%
Milyon \$	527,167	572,880	9%

Kaynak: İMKB

Müşteri Bazında SGMK İşlem Hacmi (2006/09)		
	Kesin Alım-Satım	Repo-Ters Repo
Yurtiçi Yatırımcı	98.5%	99.6%
Bireysel	12.0%	25.4%
Kurumlar	33.2%	8.4%
Kurumsal Yr	53.3%	65.9%
Yurtdışı Yatırımcı	1.5%	0.4%
Bireysel	0.1%	0.2%
Kurumlar	0.5%	0.2%
Kurumsal	0.9%	0.1%
TOPLAM	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

lan tescil işlemleri de dahil edilmiştir. Rakamlar yalnızca aracı kurumların işlemlerini göstermekte, bankaların işlemlerini kapsamamaktadır.

Birliğimiz, aracı kurumların Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) kesin alım-satım ve repo işlemlerinin dağılımını derlemeye 2006 yılında başlamıştır. Bu yüzden ileriki tablolarda 2005 yılı ile karşılaştırma yapılamamıştır. Rakamlara borsa işlemlerinin yanı sıra, tescil işlemleri de dahildir.

Gerek kesin alım-satım işlemlerinde, gerekse repolarda SGMK işlemlerinin tamamına yakını yurtiçi yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmektedir.

Kesin alım-satım işlemlerinin yarısını, repoda ise işlemlerin üçte ikisini kurumsal yatırımcılar gerçekleştirmektedir. Departman bazında dağılım tablosundan anlaşılacağı üzere bu hacimler ağırlıklı olarak aracı kurumların yönettiği yatırım fonlarının işlemleridir.

Departman Bazında SGMK İşlem Hacmi (2006/09)		
	Kesin Alım-Satım	Repo-Ters Repo
Yurtiçi Pazarlama	13.3%	21.3%
Şubeler	2.2%	6.8%
Acenteler	1.8%	1.9%
İrtibat Bürosu	0.0%	0.2%
İnternet	0.0%	0.3%
Çağrı Merkezi	0.0%	0.1%
Yatırım Fonları	48.9%	62.7%
Portföy Yönetimi	1.2%	0.6%
Kurum Portföyü	31.0%	5.7%
Yurtdışı Pazarlama	1.5%	0.4%
TOPLAM	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman bazında SGMK işlem hacmi dağılımı, kesin alım-satımlarda işlem hacminin yaklaşık üçte birini kurum portföyü işlemlerinin oluşturduğunu göstermektedir. Repo işlemlerinde ise, yatırım fonlarından sonra en ağırlıklı grup (müşteri bazındaki dağılımdaki bireysel müşterilere paralel olarak) %21 pay ile yurtdışı pazarlama departmanıdır.

Yurtdışı pazarlama bölümleri aracılığıyla kayda değer bir sabit getirili menkul kıymet işlem hacmi gerçekleşmediği gözlenmektedir. Yabancı yatırımcıların, SGMK işlemlerinde bankaları tercih ettiği düşünülebilir.

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Faaliyetleri

Bilindiği üzere, VOB 2005 yılı Şubat ayında faaliyetlerine başlamıştır. 2005 yılının ilk dokuz ayı ile 2006 yılının aynı dönemi arasında, işlem hacmi hızlı bir gelişim göstermiştir.

Birliğimiz 2006 yılında ilk defa aracı kurumların Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasında yaptıkları işlemleri dağılımını da derlemeye başlamıştır. Bu bölümdeki verilerde de 2005 yılı ile karşılaştırma yapılamamıştır. Veriler, yalnızca aracı kurumların işlemlerini göstermekte, bankaların işlemlerini kapsamamaktadır.

Müşteri bazında işlem hacmi dağılımı, vadeli işlemlerin de temel olarak yurtiçi yatırımcılar tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir. Yurtiçi bireysel yatırımcılar vadeli işlem hacminin %48'ini yaratmaktadır. Öte yandan, yurtiçi kurumların da %40 gibi önemli bir payı bulunmaktadır. Departman bazında dağılım tablosunda bunun büyük oranda aracı kurumların kendi portföyelerine yaptıkları işlemleri yansıttığı görülmektedir.

Şirketler, fonlar gibi kurumsal yatırımcıların ise bu piyasada henüz fazla aktif olmadığı gözlenmektedir. Buna karşın, yabancı yatırımcılar aracı kurumların VOB'da gerçekleştirdiği işlemlerin %10'unu yaratmaktadır.

Aracı kurumların kendi hesaplarına yaptıkları işlemleri gösteren kurum portföyü, toplam VOB işlem hacminin %36'sını oluşturmaktadır. Yurtiçi bi-

Aracı Kurumların VOB İşlem Hacmi			
	2005/09	2006/09	Değişim
Milyon YTL	1,978	20,876	956%
Milyon \$	1,478	14,643	891%

Kaynak: VOB

Müşteri Bazında VOB İşlem Hacmi	
	2006/09
Yurtiçi Yatırımcı	89.7%
Bireysel	47.9%
Kurumlar	40.4%
Kurumsal	1.4%
Yurtdışı Yatırımcı	10.3%
Bireysel	0.4%
Kurumlar	9.0%
Kurumsal	0.9%
TOPLAM	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman Bazında VOB İşlem Hacmi	
	2006/09
Yurtiçi Pazarlama	26.6%
Şubeler	15.3%
Acenteler	4.5%
İrtibat Bürosu	0.9%
İnternet	3.9%
Çağrı Merkezi	1.4%
Yatırım Fonları	0.8%
Portföy Yönetimi	0.4%
Kurum Portföyü	36.2%
Yurtdışı Pazarlama	9.9%
TOPLAM	100.0%

Kaynak: TSPAKB

reysel yatırımcıların ise, işlemlerini yurtiçi pazarlama departmanları ve şubeler üzerinden yaptığı gözlenmektedir.

Yatırım Bankacılığı Faaliyetleri

2006 yılına girerken, aracı kurumların elinde 205 adet yatırım bankacılığı sözleşmesi bulunmaktaydı. Yılın ilk dokuz ayında ise 245 yeni sözleşme daha yapılmıştır. Bunlardan 126 proje tamamlanırken, 41 tanesinin süresi dolmuş, 7 tanesi ise feshedilmiştir. Sonuç olarak Eylül 2006 sonunda aracı kurumların elinde 272 sözleşme bulunmaktadır.

2006'nın ilk dokuz ayında 9 şirket, 4 yatırım ortaklığı ve 3 adet borsa yatırım fonu halka arz edilmiş-

Kurumsal Finansman Faaliyetleri (Proje Sayıları)

	2005/09			2006/09			Dönem Sonu
	Tamam- lanan	Dönem Başı	Yeni Sözleşme	Tamam- lanan	Süresi Dolan	Fesih Edilen	
Halka Arz	7	18	30	16	10	2	15
SAB-Alış	4	22	30	11	4	1	36
SAB-Satış	2	67	47	21	17	2	74
Finansal Ortaklık	0	13	6	1	3	1	14
Özelleştirme-Alış	14	7	9	1	1	0	14
Özelleştirme-Satış	1	5	3	3	1	0	4
Sermaye Artırımı	34	23	47	26	2	0	42
Temettü Dağıtımı	47	24	39	18	1	0	44
Diğer Danışmanlık	39	26	45	39	2	1	29
TOPLAM	148	205	245	126	41	7	272

Kaynak: TSPAKB

dönemine göre %17 düşüş sergilemiştir.

Aracı kurumların yönettiği A tipi yatırım fonu sayısı geçen yılın aynı dönemine kıyasla 2 adetlik artışla 49'a çıkarken, B tipi fon sayısı 5 adetlik artışla 66'ya çıkmıştır. A tipi fonların portföy büyüklüğü piyasalardaki düşüşle beraber %22 daralırken, B ti-

tir. Eylül 2006 sonu itibariyle ise aracı kurumların elinde 15 halka arz projesi bulunmaktadır.

Şirket satın alma/birleşme (tabloda SAB) işlemlerine bakıldığında, 2005 yılının aynı dönemine göre önemli bir artış gözlenmektedir. 2006'nın ilk 9 ayında alış tarafında 11, satış tarafında ise 21 proje tamamlanmıştır. Üzerinde çalışılan 110 proje ise devam etmektedir.

Özelleştirme projelerinde alıcı tarafına verilen 1, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına (ÖİB) verilen 3 danışmanlık projesi tamamlanmıştır. Bu dönemde ÖİB tarafında 3, alış tarafında 9 yeni özelleştirme projesi alındığı görülmektedir.

Temettü dağıtımı ve sermaye artırımlarında, tamamlanan proje sayısı geçen yılın aynı dönemine göre gerilemiştir. Oysa İMKB şirketleri incelendiğinde, temettü dağıtımı ve sermaye artırımı sayılarında 2006'nın ilk dokuz ayında, 2005 yılına kıyasla önemli bir fark görülmemektedir. Bu durum, firmaların bu projeler için aracı kurumları kullanmadıklarına işaret etmektedir.

Portföy Yönetimi Faaliyetleri

Eylül 2006 sonu itibariyle aracı kurumlarca portföyleri yönetilen 988 bireysel ve kurumsal yatırımcının toplam 2,6 milyar YTL'lik portföyü bulunmaktadır. Toplamda aracı kurumların portföy yönetimi hizmeti sunduğu müşteri sayısı %1 azalırken, yönetilen portföy büyüklükleri piyasalarda yaşanan dalgalanmanın etkisiyle önceki yılın aynı

pi fonlar da %19 küçülmüştür.

Bireysel yatırımcılar tarafında, yatırımcı sayısı %3 azalırken, portföy büyüklüğü fazla değişmemiştir. Bireysel yatırımcılarda kişi başı ortalama portföy büyüklüğü 142.000 YTL civarında gerçekleşmiştir. Rakamları değerlendirirken, herhangi bir bireysel yatırımcının birden fazla aracı kurumda hesabı bulunabileceği göz önüne alınmalıdır.

Aracı kurumların portföy yönetimi hizmeti sundukları diğer kurumlar ve diğer kurumsal yatırımcıların toplam sayısı artmıştır. Ancak, bu müşterilerin portföy büyüklüğü %4-5 civarında büyümüştür.

SPK verilerine göre, portföy yönetim şirketlerindeki bireysel müşteri sayısı 30 Eylül 2006 itibariyle

Portföy Yönetimi

	2005/09	2006/09	Değişim
Portföy Yönetimindeki Yatırımcı Sayısı	1,001	988	-1.3%
Bireysel Yatırımcı	866	837	-3.3%
A Tipi Yatırım Fonu	47	49	4.3%
B Tipi Yatırım Fonu	61	66	8.2%
Diğer Kurumsal Yatırımcı	10	12	20.0%
Diğer Kurum	17	24	41.2%
Yönetilen Portföy Büyüklüğü (mn YTL)	3,112	2,599	-16.5%
Bireysel Yatırımcı Portföy	120	119	-0.9%
A Tipi Yatırım Fonu	156	122	-21.7%
B Tipi Yatırım Fonu	2,591	2,103	-18.9%
Diğer Kurumsal Yatırımcı	90	94	3.7%
Diğer Kurum	154	161	4.7%

Kaynak: TSPAKB

Portföy Yönetim Şirketleri			
	2005/09	2006/09	Değişim
Portföy Yönetimindeki			
Yatırımcı Sayısı	2,474	2,678	8.2%
Bireysel	2,084	2,234	7.2%
Kurumsal-Tüzel	390	444	13.8%
Yönetilen Portföy			
Büyüklüğü (mn. YTL)	28,392	26,341	-7.2%
Bireysel	447	623	39.4%
Kurumsal-Tüzel	27,945	25,718	-8.0%

Kaynak: SPK

bir önceki yılın aynı tarihine göre 150 kişilik artışla 2.234 olmuştur. Bireysel yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğü ise %30 artışla 279.000 YTL'ye yükselmiştir. Kurumsal yatırımcılar (yatırım fonları, yatırım ortaklıkları, emeklilik yatırım fonları ve sigorta şirketleri) ve tüzel yatırımcıların toplam sayısı artmasına rağmen, gerek hisse senedi fiyatlarındaki düşüş, gerekse faizlerdeki çıkış kurumsal yatırımcıların portföy büyüklüğünü olumsuz etkilemiştir. Kurumsal ve tüzel yatırımcıların portföy büyüklüğü 2005/09 dönemine göre %8 oranında daralmayla 26 milyar YTL olmuştur. Sonuçta, portföy yönetim şirketlerince yönetilen toplam portföy büyüklüğü %7 düşüşle 26 milyar YTL'ye gerilemiştir.

Kredili İşlemler

Aracı kurumlarda kredili işlem sözleşmesi bulunan müşteri sayısı 30 Eylül 2005 ile 30 Eylül 2006 arasında %9 oranında artarken, aktif olarak kredi kullanan müşteri sayısı %13 oranında artış göstermiştir. Eylül 2006 sonu itibarıyla sektörün açtığı toplam kredi bakiyesi 400 milyon YTL'ye yükselerek, 2005 yılının aynı dönemine göre %26 artmıştır. Kişi başına kullanılan kredi miktarı ise 40.420 YTL olmuştur. Kişi başına kullanılan kredi miktarı Eylül 2005 sonunda 36.415 YTL idi.

Kredili İşlemler			
	2005/09	2006/09	Değişim
Kredi Sözleşmeli Müşteri Sayısı	43,714	47,679	9.1%
Kredi Kullanan Müşteri Sayısı	8,723	9,892	13.4%
Kredi Bakiyesi (bin YTL)	317,652	399,831	25.9%
Kişi Başına Kredi Bakiyesi	36.4	40.4	11.0%

Kaynak: TSPAKB

Rakamları değerlendirirken, bir müşterinin birden fazla aracı kurumdan kredi kullanma olasılığı göz önüne alınmalıdır.

Şube Ağı

Aracı kurumların müşterilerine hizmet verdikleri toplam fiziki satış noktası sayısı 2006'nın Eylül ayı sonunda 50 adetlik düşüşle 4.643 olmuştur.

Düşüş, büyük oranda acente şubelerindeki azalmadan kaynaklanmaktadır. Acente şubeleri genelde banka kökenli aracı kurumlar tarafından kullanılmaktadır. TMSF yönetimindeki bir aracı kurumun satılmasıyla, eskiden TMSF bankaları şubelerini kullanma imkânına sahip olan bu kurumun acente şubesi sayısında 561 adetlik bir azalma meydana gelmiştir. Bu kurum hariç bırakıldığında sektörün acente şubesi sayısında 503 adetlik bir artış ortaya çıkmaktadır. Bu artışın yarısı banka kökenli bir aracı kurumun banka şubelerini acente olarak kullanmaya başlamasından kaynaklanmaktadır. Ancak bu bankacılık grubunun bünyesinde yer alan bir diğer aracı kurum, bu acente şubelerinin bir kısmını zaten kullanmaktaydı. İki defa hesaba giren bu şubeler hariç bırakıldığında, acente şubelerindeki artış 391'e inmektedir.

Son bir yıl içinde, aracı kurumların doğrudan sahip oldukları şube sayısı 13 adet artışla 244'e çıkarırken, irtibat bürosu sayıları 3 adetlik gerilemeyle 66'ya inmiştir.

Şube Ağı		
	2005/09	2006/09
Şube	231	244
İrtibat Bürosu	69	66
Acente Şubesi	4,393	4,333
Toplam	4,693	4,643

Kaynak: TSPAKB

İnternet İşlemleri

İnternet üzerinden hizmet sunan kurum sayısı düzenli bir artış göstermektedir. 2005 yılının Eylül ayı sonunda 58 kurum internetten hizmet sunarken, bu sayı 2006'da 62'ye yükselmiştir.

İnternetten işlem yapma olanağı sunan aracı kurum sayısı artarken, internetten hisse senedi işle-

İnternet İşlemleri			
	2005/09	2006/09	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	58	62	6.9%
Hisse Senedi			
İşlem Yapan Müşteri Sayısı	102,144	169,787	66.2%
Gerçekleşen İşlem Sayısı	7,870,804	10,384,211	31.9%
Gerçekleşen Hacim (mn YTL)	21,039	34,808	65.4%
DİBS Kesin Alım-Satım			
İşlem Yapan Müşteri Sayısı	-	529	-
Gerçekleşen İşlem Sayısı	-	1,941	-
Gerçekleşen Hacim (mn YTL)	-	14	-
Vadeli İşlem ve Opsiyon			
İşlem Yapan Müşteri Sayısı	-	846	-
Gerçekleşen İşlem Sayısı	-	73,139	-
Gerçekleşen Hacim (mn YTL)	-	702	-

Kaynak: TSPAKB

mi yapan müşterisi sayısı 170.000'e yaklaşmıştır. Yaklaşık 51.000 müşterisi olan bir kurum ilk defa 2006'da bu veriyi sağlamıştır. Dolayısıyla, internet müşterisi sayısını geçen yıla kıyaslarken bu durum göz önüne alınmalıdır. Öte yandan, aracı kurumların internet işlemlerine dair verilerini değerlendirirken bir yatırımcının birden fazla kurumda müşteri olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

2006 yılının ilk dokuz ayında internet üzerinden gerçekleşen hisse senedi işlemlerinin ortalama büyüklüğü, önceki yılın aynı dönemine kıyasla %25 artarak 3.352 YTL olmuştur. Müşteri başına gerçekleşen hisse senedi işlem hacmi 205.000 YTL seviyesinde kalmıştır. Bu, bir müşterinin internet üzerinden ayda ortalama 23.000 YTL'lik işlem yaptığını göstermektedir.

Birliğimiz 2006 yılından itibaren internet üzerinden yapılan DİBS kesin alım-satım ile, vadeli işlem verilerini de toplamaya başlamıştır. İnternet üzerinden hisse senedi işlemi yapma olanağı sunan kurum sayısı 61 olmakla beraber, yalnızca 12 kurumda DİBS alım satımı yapılmıştır. İnternet üzerinden yapılan DİBS kesin alım-satım işlemleri ilk 9 ayda 14 milyon YTL'de kalmıştır.

Öte yandan, vadeli işlemlerde hacim daha yüksektir. Yılın ilk üç ayında yalnızca 3 kurum internet üzerinden vadeli işlem yapma olanağı sunarken, bu sayı altıncı ayda

5'e, dokuzuncu ayda ise 7'ye yükselmiştir. İlk üç ayda 10 milyon YTL olan işlem hacmi ise, yeni kurumların katılımı ve mevcut kurumlarda da internet üzerinden yapılan işlem hacminin artışıyla yılın ilk yarısında 82 milyon YTL'ye, ilk dokuz ayda da 702 milyon YTL'ye hızla yükselmiştir.

Çağrı Merkezi İşlemleri

Çağrı merkezi olan kurum sayısı, Eylül 2006 sonunda 14'tür. Birliğimiz, 2006 yılından itibaren çağrı merkezi üzerinden yapılan DİBS kesin alım-satım ile, vadeli işlem verilerini de toplamaya başlamıştır. 4 kurumun çağrı merkezinden vadeli işlem yapılmışken, 7 kurumda DİBS kesin alım-satım hizmeti sunulmuştur.

Hisse senedi işlemi yapan müşteri sayısı değişken, gerçekleşen işlem sayısı %8 oranında düşüş göstermiştir. Bu verileri değerlendirirken bir yatırımcının birden fazla kurumda işlem yapabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Gerçekleşen hisse senedi hacmi, ilk 9 ayda geçen yıla kıyasla %8 oranında artmış ve 3,7 milyar YTL'ye yükselmiştir.

2006 yılının ilk dokuz ayında çağrı merkezi üzerinden gerçekleşen hisse senedi işlemlerinin ortalama büyüklüğü, önceki yılın aynı dönemine kıyasla %17 artarak 4.800 YTL olmuştur.

Çağrı Merkezi İşlemleri			
	2005/09	2006/09	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	15	14	-6.7%
Hisse Senedi			
İşlem Yapan Müşteri Sayısı	37,574	37,776	0.5%
Gerçekleşen İşlem Sayısı	825,654	762,104	-7.7%
Gerçekleşen Hacim (mn YTL)	3,427	3,693	7.8%
DİBS Kesin Alım-Satım			
İşlem Yapan Müşteri Sayısı	-	342	-
Gerçekleşen İşlem Sayısı	-	1,221	-
Gerçekleşen Hacim (mn YTL)	-	42	-
Vadeli İşlem ve Opsiyon			
İşlem Yapan Müşteri Sayısı	-	258	-
Gerçekleşen İşlem Sayısı	-	8,080	-
Gerçekleşen Hacim (mn YTL)	-	244	-

Kaynak: TSPAKB

Yine aynı dönemde, çağrı merkezi müşterileri kişi başına ortalama 98.000 YTL'lik hisse senedi işlemi yapmıştır. Çağrı merkezi müşterilerinin aylık ortalama hisse senedi işlem hacmi 11.000 YTL seviyesindedir.

Çağrı merkezi üzerinden gerçekleşen diğer menkul kıymet işlem hacimleri de hayli düşüktür. DİBS kesin alım-satım işlemleri ilk 9 ayda 42 milyon YTL'de kalırken, vadeli işlem hacmi 244 milyon YTL olmuştur.

Gerçekleşen toplam hacimler bakımından, hisse senedi ve vadeli işlemlerde internet işlemleri çağrı merkezlerine tercih edilmektedir.

Çalışan Profili

2005 yılının ikinci yarısından itibaren, aracı kurumların çalışan sayısında 2001 yılından itibaren devam eden gerileme durmuş, sektörde çalışan sayısı az da olsa artmaya başlamıştı. 2006 yılının ilk yarısında da artış devam etmiş, çalışan sayısı 2003 sonundan itibaren ilk defa 6.000'in üzerine çıkmıştır.

Ancak, Eylül sonunda toplam çalışan sayısı Haziran ayına göre 57 kişilik azalmayla 5.995'e inmiştir. Düşüşün 32 kişilik kısmı, geçici olarak kapatılan bir aracı kurumun çalışan sayısı azaltmasını yansıtmaktadır. Geçen yıllar karşılaştırıldığında, aracı kurum başına ortalama çalışan sayısı, Eylül 2005'te 58 iken, Eylül 2006 sonunda 60'a çıkmıştır. 2006/09 dönemi itibarıyla, çalışanların %42'sini kadınlar oluşturmaktadır.

Aracı Kurumların Toplam Çalışan Sayısı			
	2005/09	2005/12	2006/09
Toplam	5,874	5,916	5,995

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların Departman Dağılımı

Aracı kurumlarda çalışanların %32'si şube, acente ve irtibat bürolarında görev yapmaktadır. Bu pay geçen yılın aynı dönemine kıyasla 1 puan gerilemiştir. Broker ve dealer'ların toplam çalışanlar içindeki payı da 1 puanlık düşüşle %18'e inmiştir. Aracı kurum merkezlerinde doğrudan yurtiçi müşterilere hizmet veren çalışanların payı ise 1 puanlık

Çalışanların Departman Dağılımı		
	2005/09	2006/09
Merkez Dışı Örgütler	32.8%	31.9%
Şube	21.2%	20.0%
Acente	7.7%	8.2%
İrtibat Bürosu	3.8%	3.7%
Mali ve İdari İşler	14.8%	15.0%
Broker	10.6%	9.9%
Dealer	8.9%	8.6%
Yurtiçi Satış (Merkez)	4.4%	5.6%
Araştırma	3.7%	4.0%
İç Denetim-Teftiş	3.3%	3.1%
Bilgiişlem	2.8%	2.6%
Kurumsal Finansman	2.2%	2.6%
Hazine	2.6%	2.4%
Yurtdışı Satış	1.5%	1.7%
İnsan Kaynakları	0.9%	1.2%
Portföy Yönetimi	1.2%	1.1%
Diğer	10.4%	10.4%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

artışla %6'ya yaklaşmıştır. Böylece, yurtiçi müşterilere hizmet veren çalışanlar, toplamın %56'sını oluşturmaktadır.

Öte yandan, araştırma, kurumsal finansman ve yurtdışı satış bölümlerinde küçük artışlar gözlenmektedir.

Departmanlarda ortalama çalışan sayısı dikkate alındığında, en kalabalık bölüm ortalama 9 çalışan ile mali ve idari işler departmanıdır. Aracı kurum başına ortalama 6 broker görevlendirilmektedir.

Departman Başına Ortalama Çalışan Sayısı		
	2005/09	2006/09
Mali ve İdari İşler	8.6	9.0
Broker	6.3	6.2
Dealer	5.7	5.6
Yurtiçi Satış (Merkez)	4.6	5.4
Araştırma	3.7	4.0
Kurumsal Finansman	3.4	4.0
Yurtdışı Satış	3.3	3.7
Bilgiişlem	2.5	2.5
Hazine	2.5	2.5
Portföy Yönetimi	2.1	2.4
İç Denetim-Teftiş	1.9	1.9
İnsan Kaynakları	1.4	1.6
Diğer	6.4	6.9

Kaynak: TSPAKB

Merkez Dışı Örgütlerde Ortalama Çalışan Sayısı		
	2005/09	2006/09
Şube	5.4	4.9
Acente*	3.2	3.5
İrtibat Bürosu	3.2	3.4
Toplam	3.3	3.6

Kaynak: TSPAKB

*Aracı kurum bordrosunda olmayan çalışanlar dahildir.

Dealer ve yurtiçi satışta çalışanlar bir arada sayılırsa, aracı kurum merkezlerinde ortalama olarak 11 kişilik satış ve pazarlama ekiplerinin çalıştığı görülmektedir.

İşlem hacminin yaklaşık beşte birini yaratan yurtdışı pazarlama departmanları ise sınırlı bir kadroyla, ortalama 4 kişiyle hizmet sunmaktadır.

Aracı kurumların merkez dışı örgütlerinde; şubelerde ortalama 5, irtibat büroları ve acentelerde ise 3-4 kişi çalışmaktadır. Bu sayıya aracı kurum bordrosunda yer almayan çalışanlar da dahil edilmiştir. Aslında acentelerde çalışanların çoğunluğu, aracı kurumun değil acentenin bordrosunda yer almaktadır.

Çalışanların Eğitim Durumu

Aracı kurum çalışanlarının %74'ü bir yükseköğrenim diploması sahibidir. Lise ve altı seviyede eğitim sahip çalışanların sayısındaki azalmaya paralel olarak, yükseköğrenim diploması sahibi çalışanların sayısı yıllar içinde artış göstermiştir. Son dönemde, sektöre lisanslama zorunluluğunun getirilmesinin de eğitim seviyesi artışında önemli rolü olmuştur.

Çalışanların Eğitim Durumu		
	2005/09	2006/09
Yüksek Lisans	8.4%	9.3%
Lisans	57.2%	57.6%
Yüksek Okul	6.2%	6.8%
Lise	22.4%	20.8%
Ortaokul	2.4%	2.3%
İlkokul	3.4%	3.2%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların Yaş Dağılımı

Aracı kurumlarda çalışanların yaş ortalaması düşük olmakla beraber, 2001 yılından itibaren sektörün yaş ortalamasının arttığı gözlenmektedir. 2005/09 döneminde çalışanların %67'si 35 yaş ve altında iken, bu oran 2006'da %64'e inmiştir.

Sektördeki erkeklerin yaş ortalaması kadınlardan daha yüksektir. Kadınlarda, 35 yaş altında olanların oranı %73 iken, erkeklerin %58'i 35 yaş ve altındadır.

Çalışanların Yaş Dağılımı		
	2005/09	2006/09
18-25	9.6%	9.4%
26-30	25.5%	24.3%
31-35	32.2%	30.5%
36-40	19.0%	20.5%
41-45	8.1%	9.4%
46-50	3.3%	3.5%
51-55	1.2%	1.4%
56-60	0.7%	0.7%
61+	0.3%	0.3%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların İş Tecrübesi

Sektörde çalışanların iş tecrübesi de giderek artmaktadır. 2005/09 döneminde 5 yılın üzerinde iş tecrübesi olan çalışanların oranı %67 iken, bu oran 2006/09 döneminde %68'e çıkmıştır. Kadınlarda 5 yıldan fazla tecrübelilerin oranı %65'ten %67'ye, erkeklerde ise %68'den %70'e çıkmıştır.

Sektöre 2001 yılından itibaren yeni çalışan girişinin kısıtlı olması sebebi ile, çalışmaya devam edenlerin yaş ortalamaları ve tecrübeleri zaman içinde artmıştır.

Çalışanların İş Tecrübesi (yıl)		
	2005/09	2006/09
0-2	14.0%	14.0%
2-5	19.3%	17.7%
5-10	33.3%	31.0%
10-15	20.8%	21.9%
15+	12.7%	15.4%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Sermaye Piyasası Verileri

Yurtiçi Tasarrufların Dağılımı				
Milyon YTL	2004	2005	10/2006	%Δ
Sabit Getirili Menkul Kıymetler	97,407	104,729	103,608	-1.1%
Mevduat	182,762	226,091	266,531	17.9%
Hisse Senedi*	40,616	67,530	72,440	7.3%
TOPLAM	320,785	398,350	442,579	11.1%
Tahmini Altın Stoku	114,775	131,682	164,331	24.8%
Milyar \$				
Sabit Getirili Menkul Kıymetler	72.6	78.1	71.4	-8.5%
Mevduat	136.2	168.5	183.8	9.1%
Hisse Senedi*	30.3	50.3	50.0	-0.7%
TOPLAM	239.0	296.9	305.2	2.8%
Tahmini Altın Stoku	85.5	98.1	113.3	15.5%

*: Halka açık kısmın piyasa değeri.

Menkul Kıymet Stokları				
Milyon YTL	2004	2005	08/2006	%Δ
Hisse Senedi*	25,186	31,916	37,635	17.9%
Hazine Bonosu/Devlet Tahvili	224,483	244,782	251,942	2.9%
Diğer	2,932	3,991	3,783	-5.2%
Toplam	252,601	280,689	293,360	4.5%
Milyar \$				
Hisse Senedi*	18.8	23.8	26.0	9.2%
HB/DT	168.0	182.4	174.0	-4.6%
Diğer	2.2	3.0	2.6	-12.2%
Toplam	189.0	209.2	202.6	-3.1%

*: Toplam nominal değer.

Halka Açık Şirketlerin Piyasa Değeri				
	2004	2005	01/12/2006	%Δ
Milyon YTL	132,556	218,318	222,501	1.9%
Milyon \$	98,073	162,814	154,622	-5.0%
Halka Açık Kısmın Piyasa Değeri (Milyon \$)	26,390	50,328	49,227	-2.2%
Ortalama Halka Açıklık Oranı	26.9%	30.9%	31.8%	A.D.

Halka Açık Şirket Sayısı				
	2004	2005	01/12/2006	%Δ
İMKB'de Kote Şirketler	297	306	322	5.2%
İMKB'de İşlem Gören Şirketler	297	306	322	5.2%

Birincil Halka Arzlar				
	2004	2005	01/12/2006	%Δ
Toplam Hacim (Milyon \$)	481.8	1,802.9	946.4	A.D.
Şirket Sayısı	12	11	18	A.D.

A.D.: Anlamalı değil.

Halka Açık Şirket Karlılığı				
	2003	2004	2005	%Δ
Kar Eden Şirket Sayısı	221	221	227	2.7%
Zarar Eden Şirket Sayısı	64	90	81	-10.0%
Kar Edenlerin Toplam Karı (Bin YTL)	6,499,432	12,117,271	14,055,645	16.0%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı (Bin YTL)	-468,071	-908,564	-3,972,658	337.2%
Toplam Kar/Zarar (Bin YTL)	6,031,361	11,208,707	10,082,986	-10.0%
Kar Edenlerin Toplam Karı (Milyon \$)	4,480	8,521	10,483	23.0%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı (Milyon \$)	-314	-639	-2,963	363.8%
Toplam Kar/Zarar (Milyon \$)	4,166	7,882	7,520	-4.6%

Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü				
Milyon \$	2004	2005	01/12/2006	%Δ
A Tipi Yatırım Fonları	583	786	582	-25.9%
B Tipi Yatırım Fonları	17,708	20,977	14,731	-29.8%
Borsa Yatırım Fonları	-	40	73	80.1%
Emeklilik Yatırım Fonları	222	913	1,878	105.6%
Yatırım Ortaklıkları	220	360	289	-19.9%
Gayrimenkul Yat.Ort.	752	1,864	1,443	-22.6%
Risk Sermayesi Yat.Ort.	64	69	71	2.7%
Toplam	19,548	25,010	19,066	-23.8%
Kurumsal Yatırımcı/GSMH	7.7%	8.3%	5.3%	A.D.

Yatırımcı Sayısı				
	2003	2004	2005	%Δ
Açık Hesap Sayısı	2,077,742	2,177,516	2,390,687	9.8%
Bakiyeli Hesap Sayısı	1,106,752	1,072,663	1,004,551	-6.3%
Bakiyeli Hesap/Toplam Nüfus	1.6%	1.5%	1.4%	A.D.

Yabancı Yatırımcı İşlemleri				
Milyon \$	2004	2005	10/2006	%Δ
Saklama Bakiyeleri	16,141	33,812	34,461	A.D.
İşlem Hacimleri	37,368	83,275	75,535	A.D.
Net Alışları	1,430	3,989	1,430	A.D.

A.D.: Anlamlı değil.

TSPAKB Üyeleri				
	2004	2005	01/12/2006	%Δ
Aracı Kurumlar	112	108	106	-1.9%
Bankalar	42	41	40	-2.4%
Toplam	154	149	146	-2.0%

Aracı Kuruluşların İşlem Hacimleri				
Milyar \$	2004	2005	10/2006	%Δ
Hisse Senedi Piyasasında				
Aracı Kurum	312	403	393	A.D.
Tahvil/Bono Piyasasında				
Aracı Kurum	650	708	626	A.D.
Banka	2,473	3,163	2,730	A.D.
Tahvil/Bono Piyasası Toplam	3,123	3,871	3,356	A.D.
Toplam İşlem Hacmi	3,435	4,273	3,749	A.D.

A.D.: Anlamlı değil.

Aracı Kurumlarla İlgili Veriler				
Milyon \$	2004*	2005	06/2006	%Δ
Aktif Toplamı	877.7	1,910.5	1,805.1	-5.5%
Özsermaye Toplamı	676.3	1,118.5	962.2	-14.0%
Net Komisyon Gelirleri	273.8	365.6	217.9	A.D.
Esas Faaliyet Karı	61.9	225.7	119.9	A.D.
Net Kar	56.7	203.7	114.9	A.D.
Personel Sayısı	5,906	5,916	6,057	2.4%
Şubeler	224	234	238	1.7%
İrtibat Bürosu	67	69	68	-1.4%
Acente Şubeleri	4,450	4,406	3,985	-9.6%

*Enflasyon ve Konsolide Enflasyon Muhasebesi esasına göre mali tablo hazırlayan 94 kurumun verileri.

İMKB-100 Endeksi ve İşlem Hacmi				
	2004	2005	01/12/2006	%Δ
İMKB-100	24,972	39,778	38,197	-4.0%
İMKB-100 - En Yüksek	25,106	40,012	48,192	20.4%
İMKB-100 - En Düşük	15,804	22,888	31,492	37.6%
Günlük Ort. İşlem Hacmi (Milyon \$)	593	794	936	17.9%

Yurtdışı Borsa Endeksleri				
	2004	2005	01/12/2006	%Δ
Hong Kong Hang Seng	14,230	14,876	18,691	25.6%
Almanya DAX	4,256	5,438	6,272	15.3%
S&P 500	1,214	1,249	1,399	12.0%
Fransa CAC 40	3,821	4,714	5,254	11.5%
Nasdaq 100	1,624	1,663	1,782	7.2%
İngiltere FTSE 100	4,820	5,619	6,022	7.2%
Japonya Nikkei 225	11,489	16,111	16,322	1.3%

Haftalık olarak güncellenen Sermaye Piyasası Özet Verileri Tablosuna www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

TSPAKB

TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ

sermaye piyasasında

gündem

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birliğin 106 aracı kurum ve 40 banka olmak üzere toplam 146 üyesi vardır.

Misyonumuz;

Çalışanları en üst derecede mesleki bilgi ile donatılmış, etik değerlere bağlı, rekabeti yatırımcılara daha kaliteli ürün ve hizmet sunumu şeklinde algılayan ve saygınlığına önem veren bir meslek mensupları kitlesi oluşturmak; sermaye piyasasını geliştirmek ve bu yolla ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmaktır.

TSPAKB Adına İmtiyaz Sahibi

T. Metin Ayışık
Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

İlkay Arıkan
Genel Sekreter

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Alparslan Budak
Genel Sekreter Yardımcısı

Yayın Türü: Yaygın, süreli

sermaye piyasasında gündem, TSPAKB'nin aylık iletişim organıdır. Para ile satılmaz.

TSPAKB

Büyükdere Caddesi No:173

1. Levent Plaza Kat:4

1. Levent 34394 İstanbul

Tel:212-280 85 67 Faks:212-280 85 89

www.tspakb.org.tr

tspakb@tspakb.org.tr

Basım: Printcenter

Eski Büyükdere Cad.

Cem Sultan Sok. No:2A

4. Levent 34416 İstanbul

Tel:212-282 41 90

9 77 13048 15543 9

Bu bülten Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu bültende yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Bu bültende yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.